



گزارش کارشناسی

بررسی طرح الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (مواد ۲۱ الی ۴۰)

کدگزارش: ۹۳۰۹۰۲۷

تاریخ انتشار: ۱۳۹۳/۰۹/۱۷

پژوهشکده شورای نگهبان

بررسی طرح الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت

(مواد ۲۱ الی ۴۰)

<p>ماده ۲۱- مددجویان تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی^(ه) و سازمان بهزیستی کشور و واحدهای مسکن احداثی مرکز خدمات حوزه‌های علمیه برای اساتید و طلاب و روحانیون غیرشاغل فاقدمسکن که قبلاً از این مزایا استفاده نکرده‌اند از پرداخت هزینه‌های صدور پروانه ساختمانی، عوارض شهرداری و هزینه‌های انشعاب آب و فاضلاب و برق و گاز برای یک‌بار تا سقف الگوی مصرف معافند.</p> <p>اعتبارات این بند در قوانین بودجه سنواتی جهت پرداخت به دستگاه‌های ارائه‌کننده</p>	<p>مغایرت با اصل ۷۵:</p> <p>بخشی از حکم این ماده در رابطه با معافیت‌های موضوع این بند، در برخی از قوانین بودجه سنواتی به صورت سالیانه تکرار شده است ولیکن قانون دائمی درخصوص معافیت مزبور وجود ندارد. این معافیت‌ها در قوانین بودجه سنواتی از حیث اینکه شامل چه موضوعاتی می‌شده‌اند متفاوت می‌باشد.^۱</p> <p>در هر صورت با توجه به اینکه معافیت مزبور باعث کاهش درآمدهای عمومی می‌شود مغایر اصل ۷۵ قانون اساسی به نظر می‌رسد.</p>
--	---

۱- بند «ه» تبصره (۱۷) قانون بودجه سال ۱۳۹۳ کل کشور:

تبصره ۱۷-

...

ه- مددجویان تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی^(ه) و سازمان بهزیستی کشور از پرداخت هزینه‌های صدور پروانه ساختمانی، عوارض شهرداری و هزینه‌های انشعاب آب و فاضلاب و برق و گاز برای یک‌بار و در حد یک واحد مسکونی مطابق الگوی مصرف معافند و دستگاه‌های ارائه‌دهنده خدمات مذکور موظف به ارائه این خدمات به صورت رایگان به مددجویان تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی^(ه) و سازمان بهزیستی کشور می‌باشند. اعتبارات این بند از محل اعتبارات ردیف شماره ۱۸ - ۵۲۰۰۰۰ جدول شماره (۹) این قانون تأمین و به دستگاه‌های ارائه‌دهنده خدمات پرداخت می‌گردد.

بند (۱۰۵) قانون بودجه سال ۱۳۹۲ کل کشور:

۱۰۵- مددجویان تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی^(ه) و سازمان بهزیستی کشور از پرداخت هزینه‌های صدور پروانه ساختمانی عوارض شهرداری و هزینه‌های انشعاب آب و فاضلاب و برق و گاز برای یک‌بار و در حد یک واحد مسکونی مطابق الگوی مصرف معافند و دستگاه‌های ارائه‌دهنده خدمات مذکور موظف به ارائه این خدمات به صورت رایگان به مددجویان تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی^(ه) و سازمان بهزیستی می‌باشند. اعتبارات این بند از منابع این قانون تأمین و به دستگاه‌های ارائه‌دهنده خدمات پرداخت می‌گردد.

جزء «ز» بند (۱۶) قانون بودجه سال ۱۳۸۹ کل کشور:

۱۶-

...

ز- مددجویان سازمان بهزیستی و کمیته امداد امام^(ه) برای یک‌بار و یک انشعاب از پرداخت حق انشعاب آب، برق، گاز و دفع فاضلاب معاف می‌باشند.

<p>مغایرت با اصل ۵۲:</p> <p>ذیل ماده مبنی بر الزام دولت به پیش‌بینی اعتبارات این بند در قوانین بودجه سنواتی، با توجه به این که تکلیف بودجه‌ای در قانون دائمی ذکر شده است، مغایر صلاحیت دولت در تنظیم و ارائه لایحه بودجه موضوع اصل ۵۲ قانون اساسی می‌باشد.</p>	<p>خدمات موضوع این ماده تأمین می‌شود.</p>
<p>ابهام:</p> <p>عبارت «محکومان واجد شرایط» دارای ابهام است. اگر تعیین این شرایط به آئین‌نامه واگذار گردیده است، مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی است.</p> <p>مغایرت با اصل ۵۲:</p> <p>با توجه به اینکه ب‌موجب این ماده «دولت مکلف است صد درصد (۱۰۰٪) وجوه حاصله را از محل اعتباری که سالانه در بودجه پیش‌بینی می‌شود، بابت هزینه‌های جاری به استثنای هزینه‌های پرسنلی به سازمان یادشده اختصاص داده و پرداخت کند» الزام دولت به پیش‌بینی محل اعتبار مشخص در قانون بودجه سالیانه محسوب شده و مغایر صلاحیت دولت در تنظیم و ارائه لوایح بودجه سنواتی موضوع اصل ۵۲ قانون اساسی می‌باشد.</p> <p>مغایرت با اصل ۷۵:</p> <p>معافیت مذکور در ذیل ماده به دلیل کاهش درآمدهای عمومی و عدم پیش‌بینی طریق جبران آن مغایر اصل ۷۵ قانون اساسی است.</p> <p>مغایرت با اصل ۸۵:</p> <p>ذیل ماده که اجازه معافیت از پرداخت بخشی از هزینه را در صورت عدم توان پرداخت از سوی زندانی، به تشخیص قاضی ناظر زندان یا اجرای حکم یا رئیس زندان و مؤسسه مربوط داده است از جهت عدم تعیین ضابطه و همچنین عدم نسبت مراجع تشخیص با موضوع این حکم مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی مبنی بر</p>	<p>ماده ۲۲- به سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور اجازه داده می‌شود، زندانیانی که به مرخصی اعزام می‌شوند یا در زندان‌های باز، مؤسسات صنعتی، کشاورزی و خدماتی اشتغال دارند و محکومان واجد شرایط را تحت نظارت و مراقبت الکترونیکی قرار دهد. برخورداری زندانیان از امتیاز مذکور و نیز صدور حکم نظارت و مراقبت الکترونیکی علاوه بر سپردن تأمین‌های مندرج در قانون آیین دادرسی کیفری منوط به تودیع ودیعه بابت تجهیزات مربوط است. خسارات احتمالی وارده به تجهیزات مذکور از ناحیه استفاده‌کنندگان از محل ودیعه‌های مأخوذه تأمین می‌شود. تعرفه استفاده از تجهیزات مذکور هر سال توسط هیأت وزیران تعیین و توسط سازمان مذکور از استفاده‌کننده أخذ و به حساب درآمد عمومی نزد خزانه‌داری کل کشور واریز می‌گردد. دولت مکلف است صد درصد (۱۰۰٪) وجوه حاصله را از محل اعتباری که سالانه در بودجه پیش‌بینی می‌شود، بابت هزینه‌های جاری به استثنای هزینه‌های پرسنلی به سازمان یادشده اختصاص داده و پرداخت کند. زندانیانی که به تشخیص قاضی ناظر زندان یا اجرای حکم یا رئیس زندان و مؤسسه مربوط، قادر به پرداخت تمام یا بخشی از وجوه مزبور نباشند، از پرداخت آن بخش از هزینه معاف می‌باشند. آیین‌نامه اجرائی این ماده به پیشنهاد وزیر دادگستری به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.^۱</p>

^۱ - بند «و» تبصره (۱۷) قانون بودجه سال ۱۳۹۳ کل کشور:

<p>منع تفوض قانون‌گذاری می باشد.</p> <p>مغایرت با اصل ۱۵۷:</p> <p>تصویب آئین‌نامه مذکور در ذیل این ماده به پیشنهاد وزیر دادگستری توسط هیأت‌وزیران به دلیل اینکه سازمان مذکور زیرمجموعه قوه قضائیه بوده و به‌موجب اصل ۱۵۷ قانون اساسی انجام مسئولیت‌های قوه قضائیه برعهده رئیس قوه قضائیه است، مغایر این اصل از قانون اساسی می‌باشد.</p> <p>همچنین براساس نظریه تفسیری شماره ۹۰/۳۰/۴۳۴۵۸ مورخ ۱۳۹۰/۶/۲ شورای نگهبان درخصوص اصل ۱۳۸ قانون اساسی «... رئیس قوه قضائیه می‌تواند در حدود اختیارات مذکور در قانون اساسی آئین‌نامه تصویب کند، در این صورت آئین‌نامه ایشان برای همه دستگاه‌ها لازم‌الاتباع است».</p>	
<p>مغایرت با اصل ۵۲:</p> <p>الزام دولت به پیش‌بینی محل اعتبار مشخص در قانون بودجه سالیانه مغایر صلاحیت دولت در تنظیم و ارائه لوایح بودجه سنواتی موضوع اصل ۵۲ قانون اساسی می‌باشد.</p>	<p>ماده ۲۳- درآمدهای حاصل از ارائه خدمات و اجازه استفاده از امکانات بازارچه‌های مشترک مرزی به حساب درآمد عمومی نزد خزانه‌داری کل کشور واریز می‌شود تا متناسب با وجوه حاصله توسط هر استان در اختیار استانداری مربوط قرار گیرد و به نسبتی معین از اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای که سالانه در قوانین بودجه پیش‌بینی می‌شود، صرف امور مربوط به بازارچه‌ها گردد.</p> <p>آیین‌نامه اجرایی این ماده شامل نوع و نرخ تعرفه و هزینه‌کرد درآمد به پیشنهاد وزارت کشور و تأیید معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رییس‌جمهور</p>

تبصره ۱۷-

...

و- به سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور اجازه داده می‌شود، زندانیانی که به مرخصی اعزام می‌شوند یا در زندان‌های باز، مؤسسات صنعتی، کشاورزی و خدماتی اشتغال دارند و همچنین محکومان واجد شرایط را تحت نظارت و مراقبت الکترونیکی قرار دهد. برخورداری زندانیان از امتیاز مذکور و نیز صدور حکم نظارت و مراقبت الکترونیکی علاوه بر سپردن تأمین‌های مندرج در قانون آیین دادرسی کیفری منوط به تودیع ودیعه بابت تجهیزات مربوطه می‌باشد. خسارات احتمالی وارده به تجهیزات مذکور از ناحیه استفاده‌کنندگان از محل ودیعه‌های مأخوذه تأمین می‌گردد. تعرفه استفاده از تجهیزات مذکور روزانه سی هزار (۳۰/۰۰۰) ریال تعیین می‌شود که توسط سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور از استفاده‌کننده أخذ و به حساب درآمد عمومی نزد خزانه‌داری کل کشور موضوع ردیف درآمدی ۱۴۰۱۶۴ جدول شماره (۵) این قانون واریز می‌شود. دولت مکلف است صد درصد (۱۰۰٪) وجوه حاصله را بابت هزینه‌های جاری به سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور اختصاص داده و پرداخت نماید. زندانیانی که به تشخیص قاضی ناظر زندان یا اجرای حکم یا رئیس زندان و مؤسسه مربوطه قادر به پرداخت تمام یا بخشی از وجوه مزبور نباشند از پرداخت آن بخش از هزینه معاف می‌باشند. آیین‌نامه اجرائی این بند به پیشنهاد وزیر دادگستری به تصویب هیأت‌وزیران می‌رسد.

	به تصویب هیأت وزیران می‌رسد. ^۱
	ماده ۲۴- به کمیسیون ارجاع گردیده است.
<p>ماده ۲۵- افزایش اعتبار هر یک از طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای تا معادل ده درصد (۱۰٪) از محل صرفه‌جویی در اعتبارات هزینه‌ای هر دستگاه مجاز است. اعمال این حکم در مورد اعتبارات دستگاه‌ها و دارندگان ردیف منوط به پیشنهاد دستگاه‌های ذی‌ربط و تأیید معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رییس‌جمهور در سقف کل اعتبارات طرح است.^۲</p> <p>مانده وجوه مصرف‌نشده اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای آن دسته از طرح‌ها و</p>	<p>ابهام:</p> <p>به‌موجب ذیل این ماده وجوه مصرف‌نشده اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای برخی از طرح‌ها و پروژه‌ها به سال مالی بعد منتقل می‌گردد که این امر از جهت اصل سالانه‌بودن بودجه و تهیه آن توسط دولت واجد ابهام باشد. در این خصوص لازم است چنین مواردی در چارچوب قانون بودجه سالانه مقید شود.</p> <p>مغایرت با اصل ۱۳۸:</p> <p>به‌موجب قسمت اخیر این ماده دستورالعمل مورد نظر توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی و دیوان</p>

۱- بند «الف» تبصره (۱۸) قانون بودجه سال ۱۳۹۳ کل کشور:

تبصره ۱۸-

الف- درآمدهای حاصل از ارائه خدمات و اجازه استفاده از امکانات بازارچه‌های مشترک مرزی موضوع ردیف شماره ۱۴۰۱۱۵ جدول شماره (۵) این قانون به حساب درآمد عمومی نزد خزانه‌داری کل کشور واریز می‌شود تا متناسب با وجوه حاصله توسط هر استان در اختیار استانداری مربوط قرار گیرد و به نسبت چهل درصد (۴۰٪) اعتبارات هزینه‌ای و شصت درصد (۶۰٪) اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای صرف امور مربوط به بازارچه‌ها گردد. آیین‌نامه اجرائی ردیف درآمد ۱۴۰۱۱۵ به‌عنوان درآمد حاصل از ارائه خدمات و اجازه استفاده از امکانات بازارچه‌های مشترک مرزی (شامل نوع و نرخ تعرفه و هزینه‌کرد درآمد) به پیشنهاد وزارت کشور و تأیید معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رییس‌جمهور به تصویب هیأت‌وزیران می‌رسد.

۲- جزء «۱» بند «ل» ماده (۲۲۴) قانون برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران:

ماده ۲۲۴-

...

ل-

۱- اعتبار طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای مندرج در قوانین بودجه سنواتی حداکثر ده درصد (۱۰٪) از محل کاهش اعتبارات سایر طرح‌های مندرج در قوانین مذکور با تأیید معاونت و در قالب سقف اعتبار کل طرح قابل‌افزایش است و عوامل اجرائی طرح‌های مذکور با رعایت ماده (۲۲) قانون برنامه و بودجه مصوب ۱۳۵۱ انتخاب می‌شوند.

بند «ج» تبصره (۲۰) قانون بودجه سال ۱۳۹۳ کل کشور:

تبصره ۲۰-

...

ج- افزایش اعتبار هر یک از طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای معادل ده درصد (۱۰٪) از محل صرفه‌جویی در سایر اعتبارات هزینه‌ای هر دستگاه مجاز است. اعمال این حکم در مورد اعتبارات دستگاه‌ها و دارندگان ردیف منوط به پیشنهاد دستگاه‌های ذی‌ربط و تأیید معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رییس‌جمهور در سقف کل اعتبارات طرح است.

<p>محاسبات کشور تهیه می‌گردد. در این خصوص با توجه به اینکه به موجب اصل ۱۳۸ قانون اساسی صلاحیت وضع آئین‌نامه از طریق رئیس‌جمهور و وزراء می‌باشد، اعطای صلاحیت تهیه دستورالعمل به دیوان محاسبات کشور مغایر این اصل از قانون اساسی تلقی می‌شود.</p> <p>تذکر:</p> <p>عنوان «قانون محاسبات کشور» باید به «قانون محاسبات عمومی کشور» اصلاح شود.</p>	<p>پروژه‌های عمرانی که عملیات اجرایی آن پایان نیافته تا زمان اتمام طرح یا پروژه به سال مالی بعد منتقل می‌گردد تا به مصرف همان طرح و پروژه برسد. دستگاه‌های اجرایی مکلفند طرح‌ها و پروژه‌های مذکور را مطابق با برنامه زمان‌بندی اولیه به اتمام برسانند. دستورالعمل حسابداری مربوط به منظور نگهداری حساب‌ها در اجرای ماده (۱۲۸) قانون محاسبات کشور^۱ توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی و دیوان محاسبات کشور تهیه می‌گردد.</p>
<p>نکته:</p> <p>درخصوص شورای فنی استان قانونی وجود دارد تحت عنوان «ماده واحده لایحه قانونی واگذاری اختیارات فنی به استان‌ها» که به موجب آن مقرر شده است به منظور تسریع و تسهیل در اجرای طرح‌ها و عملیات عمرانی در استان‌ها و افزایش کارآئی دستگاه‌ها و عوامل اجرائی مستقر در مناطق مختلف کشور شورائی در مرکز هر استان بنام شورای فنی استان زیر نظر استاندار و با اعضای مشخص تشکیل می‌شود.</p> <p>بند «۴» این ماده واحده اختیارات شورای فنی استان را تعیین نموده است که از جمله آن‌ها عبارت است از:</p> <p>- تدوین ضوابط ارجاع کار به طریق مناقصه با رعایت آئین‌نامه معاملات دولتی و همچنین تعیین شرایط و ضوابط ارجاع کار به طرق ترک مناقصه و یا امانی که برای پروژه‌هایی که انجام مناقصه در مورد آن‌ها میسر و یا به مصلحت نباشد.</p> <p>- انتخاب نوع قرارداد هر پروژه (مقطوع - امانی - مترمربع و غیره) در صورتی که امکان استفاده از روش واحد بها میسر یا به مصلحت نباشد.</p>	<p>ماده ۲۶- سقف ریالی در اختیار شورای فنی استان‌ها در مورد طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استانی برابر نصاب معاملات متوسط سالانه اصلاح می‌شود.^۲</p>

۱- ماده (۱۲۸) قانون محاسبات عمومی کشور: «نمونه اسنادی که برای پرداخت هزینه‌ها مورد قبول واقع می‌شود و همچنین مدارک و دفاتر و روش نگهداری حساب با موافقت وزارت دارایی و تأیید دیوان محاسبات کشور تعیین می‌شود و دستورالعمل‌های اجرایی این قانون از طرف وزارت مزبور ابلاغ خواهد شد.»

۲- بند «ه» تبصره (۲۰) قانون بودجه سال ۱۳۹۳ کل کشور:

تبصره ۲۰-

...

ه- سقف ریالی در اختیار شورای فنی استان‌ها در مورد طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استانی برابر نصاب معاملات متوسط اصلاح می‌شود.

<p>- تهیه ضرایب منطقه‌ای جهت پیش‌بینی در قراردادهای برای مناطق مختلف استان نسبت به قیمت‌های پایه که توسط سازمان برنامه و بودجه برای استان مرکزی تنظیم شده و پیشنهاد آن به سازمان برنامه و بودجه جهت تأیید.</p> <p>- تعیین ضوابط قراردادهای و تطبیق موازین قرارداد نمونه (شرایط عمومی پیمان) که توسط سازمان برنامه و بودجه تهیه شده با ویژگی‌های استان و کار مورد معامله با تصویب سازمان برنامه و بودجه</p> <p>....</p>	
<p>نکته:</p> <p>این ماده در مقام بیان این حکم است که دستگاه‌های اجرایی در مواردی که قصد دارند برخی طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای (نظیر بیمارستان، مدرسه، راه و ...) که در قانون بودجه سالانه ذکر شده است انجام دهند، می‌توانند در صورتی که خیرین تمایل به اجرای طرح مزبور داشته باشند و در این راستا از تسهیلات استفاده نمایند، تمام یا بخشی از اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای هر طرح که در قانون بودجه سالیانه ذکر شده است برای تأمین سود و کارمزد این تسهیلات پرداخت خواهد شد.</p> <p>همچنین با توجه به اینکه بازپرداخت این تسهیلات ممکن است در چند سال صورت بگیرد، معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رییس‌جمهور موظف است برای بازپرداخت سود و کارمزد تسهیلات باقی‌مانده طرح‌های خاتمه‌یافته، ردیف اعتباری مشخصی را در لوایح بودجه سنواتی آتی نیز پیش‌بینی کند.</p> <p>تذکر:</p> <p>کلمه «سود» در ماده واجد ابهام مغایرت با شرع می‌باشد.</p>	<p>ماده ۲۷- به منظور تشویق خیرین برای شرکت در اجرای طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای، به دستگاه‌های اجرایی مجری طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای مندرج در پیوست شماره (۱) قوانین بودجه سنواتی و طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استانی مصوب شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان‌ها اجازه داده می‌شود، تمام یا بخشی از اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای هر طرح را برای تأمین سود و کارمزد تسهیلات دریافتی خیرین از شبکه بانکی و مؤسسات مالی و اعتباری که به منظور اجرای همان طرح در اختیار دستگاه اجرایی ذی‌ربط قرار می‌گیرد، پرداخت و به هزینه قطعی منظور نمایند. تسهیلات اعطائی، توسط خیرین تضمین می‌شود و معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رییس‌جمهور موظف است برای بازپرداخت سود و کارمزد تسهیلات باقی‌مانده طرح‌های خاتمه‌یافته، ردیف اعتباری مشخصی را در لوایح بودجه سنواتی پیش‌بینی کند.</p> <p>آیین‌نامه اجرائی این ماده مشتمل بر چگونگی اطلاع‌رسانی دستگاه اجرائی در مورد طرح‌ها، پذیرش خیرین متقاضی مشارکت، سازوکارهای واریز تسهیلات دریافتی توسط خیرین و مصرف آن‌ها توسط دستگاه اجرائی برای پرداخت به پیمانکاران، به</p>

<p>پیشنهاد معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رییس‌جمهور به تصویب هیأت‌وزیران می‌رسد.^۱</p>	
<p>ماده ۲۸- معاونت‌های امور زنان و خانواده و علمی و فناوری ریاست‌جمهوری و شورای تخصصی توسعه فعالیت‌های قرآنی شورای عالی انقلاب فرهنگی مجازند فعالیت‌های اجرائی خود را در راستای تحقق اهداف و سیاست‌های مورد نظر از طریق دستگاه‌های اجرائی در چهارچوب تفاهم‌نامه فی‌مابین از محل اعتبارات پیش‌بینی‌شده مربوط به خود در قوانین بودجه سنواتی به انجام رسانند. شورای توسعه فرهنگ قرآنی و معاونت امور زنان و خانواده موظفند گزارش عملکرد این ماده را از دستگاه‌های اجرائی ذی‌ربط أخذ و هر شش‌ماه یک‌بار به مجلس شورای اسلامی تقدیم کنند.^۲</p>	<p>ابهام: با توجه به اصل ۱۲۴ قانون اساسی که مقرر داشته رئیس‌جمهور می‌تواند برای انجام وظایف قانونی خود معاونانی داشته باشد، معاونت‌های مزبور صرفاً دارای همان وظایف <u>قانونی</u> رئیس‌جمهور می‌باشند. لذا به دلیل اینکه وظایف معاونت‌های مذکور در این ماده مشخص نیست این ماده واجد ابهام است. مغایرت با اصل ۵۷: با توجه به اینکه شورای تخصصی توسعه فعالیت‌های قرآنی از جمله شوراهای اقماری شورای عالی انقلاب فرهنگی می‌باشد الزام دستگاه‌ها به ارائه گزارش به این شورا و همچنین ارائه گزارش از سوی این شورا به مجلس شورای اسلامی مغایر اصل ۵۷ قانون اساسی می‌باشد.</p>

۱- بند «ح» تبصره (۲۰) قانون بودجه سال ۱۳۹۳ کل کشور:

تبصره ۲۰-

...

ح- به‌منظور تشویق خیرین برای شرکت در اجرای طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای، به دستگاه‌های اجرائی مجری طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای مندرج در پیوست شماره (۱) این قانون، همچنین طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استانی مصوب شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان‌ها اجازه داده می‌شود تمام یا بخشی از اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای هر طرح را برای تأمین سود و کارمزد تسهیلات دریافتی خیرین از شبکه بانکی و مؤسسات مالی و اعتباری، که به‌منظور اجرای همان طرح در اختیار دستگاه اجرائی ذی‌ربط قرار می‌گیرد پرداخت و به هزینه قطعی منظور نمایند.

تسهیلات اعطائی، توسط خیرین تضمین می‌گردد و معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رییس‌جمهور موظف است برای بازپرداخت سود و کارمزد تسهیلات باقی‌مانده طرح‌های خاتمه‌یافته موضوع این قانون، ردیف اعتباری مشخصی را در لوائح بودجه سنواتی پیش‌بینی نماید.

آیین‌نامه اجرائی این بند مشتمل بر چگونگی اطلاع‌رسانی دستگاه اجرائی در مورد طرح‌ها، پذیرش خیرین متقاضی مشارکت، سازوکارهای واريز تسهیلات دریافتی توسط خیرین و مصرف آن‌ها توسط دستگاه اجرائی برای پرداخت به پیمانکاران، بنا به پیشنهاد معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رییس‌جمهور به تصویب هیأت‌وزیران می‌رسد.

۲- بند «ط» تبصره (۲۰) قانون بودجه سال ۱۳۹۳ کل کشور:

تبصره ۲۰-

...

ط- معاونت‌های امور زنان و خانواده و علمی و فناوری رییس‌جمهور مجازند تا فعالیت‌های اجرائی خود را در راستای تحقق اهداف و سیاست‌های مورد نظر از طریق دستگاه‌های اجرائی در چهارچوب تفاهم‌نامه فی‌مابین از محل اعتبارات پیش‌بینی‌شده مربوط به خود در این قانون به انجام رسانند.

<p>مغایرت با اصل ۷۵:</p> <p>به دلیل اینکه در این ماده وزارت نیرو مکلف به خرید یا پرداخت یارانه شده است منجر به افزایش هزینه‌های عمومی می‌شود که با توجه به عدم‌پیش‌بینی طریق جبران آن با اصل ۷۵ قانون اساسی مغایر است.</p>	<p>ماده ۲۹- به وزارت نیرو و شرکت‌های تابع اجازه داده می‌شود، خرید آب استحصالی و پساب تصفیه‌شده از سرمایه‌گذاران اعم از داخلی و خارجی، آب مازاد ناشی از صرفه‌جویی حقابه‌داران در بخش‌های مصرف و هزینه‌های انتقال آب توسط بخش غیردولتی را حسب‌مورد با قیمت توافقی یا با پرداخت یارانه بر اساس دستورالعمل مصوب شورای اقتصاد، تضمین کنند.^۱</p>
<p>نکته:</p> <p>به‌موجب ماده (۲) قانون برنامه و بودجه کشور (مصوب ۱۳۵۱) شورای اقتصاد به‌منظور هدایت و هماهنگ کردن امور اقتصادی کشور مرکب از عده ای از وزیران به شرح زیر و رییس کل بانک مرکزی ایران به ریاست نخست‌وزیر تشکیل می‌شود:</p> <p>وزیر دارایی</p> <p>وزیر اقتصاد</p> <p>وزیر کار و امور اجتماعی</p> <p>وزیر کشاورزی و منابع طبیعی</p> <p>وزیر تعاون و امور روستاها</p> <p>وزیر مشاور و رییس سازمان برنامه و بودجه</p> <p>یکی از وزیران مشاور به انتخاب نخست‌وزیر</p> <p>در جلسات شورا بر حسب ضرورت سایر وزیران نیز شرکت خواهند کرد.</p> <p>لذا با توجه به اینکه عمده اعضای شورای مزبور از وزراء می‌باشند، تصویب دستورالعمل موضوع تبصره</p>	<p>ماده ۳۰- به‌منظور تنظیم مناسب بازار، افزایش سطح رقابت، ارتقای بهره‌وری شبکه توزیع و شفاف‌سازی فرآیند توزیع کالا و خدمات، دولت مکلف است با رعایت قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل‌وچهارم (۴۴) قانون اساسی، قیمت‌گذاری را به کالاها و خدمات عمومی و انحصاری و کالاهای اساسی یارانه‌ای و ضروری محدود کند.</p> <p>تبصره ۱- دستورالعمل نحوه تعیین کالاهای اساسی، انحصاری و خدمات عمومی و فهرست و قیمت این کالاها و خدمات به پیشنهاد کارگروهی متشکل از نمایندگان وزارتخانه‌های صنعت، معدن و تجارت، جهاد کشاورزی، امور اقتصادی و دارایی، نیرو، معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور و حسب‌مورد وزارتخانه ذی‌ربط به تصویب شورای اقتصاد می‌رسد.</p> <p>تبصره ۲- در اجرای این ماده، چنانچه قیمت فروش کالا یا خدمات کمتر از قیمت روز تکلیف شود، مابه‌التفاوت قیمت روز و تکلیفی باید هم‌زمان تعیین و از محل</p>

^۱ - بند «الف» ماده (۱۴۲) قانون برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران:

ماده ۱۴۲- به‌منظور تقویت بازارهای محلی و منطقه‌ای و توجه به ارزش آب:

الف- به وزارت نیرو اجازه داده می‌شود خرید آب استحصالی و پساب تصفیه‌شده از سرمایه‌گذاران اعم از داخلی و خارجی، آب مازاد ناشی از صرفه‌جویی حقابه‌داران در بخش‌های مصرف و همچنین هزینه‌های انتقال آب توسط بخش غیردولتی را با قیمت توافقی یا با پرداخت یارانه بر اساس دستورالعمل مصوب شورای اقتصاد، تضمین نماید.

اعتبارات و منابع مصوب دولت در سال اجراء پرداخت شود و یا از محل بدهی اشخاص ذی ربط به دولت با تصویب هیأت وزیران تهاتر گردد.^۱

«۱» فاقد ایراد به نظر می‌رسد. لازم به ذکر است که هم‌اکنون به موجب تبصره «۱» بند «د» ماده (۱۰۱) قانون برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه (اصلاحی ۱۳۹۰/۴/۸) ضوابط تعیین کالاهای اساسی، انحصاری و خدمات عمومی و نیز فهرست و ضوابط تعیین قیمت این کالاها و خدمات با پیشنهاد کارگروهی متشکل از نمایندگان وزارت صنعت، معدن و تجارت، معاونت و وزارتخانه‌های ذی ربط به تصویب شورای اقتصاد خواهد رسید.

مغایرت با اصل ۸۵:

تعیین کالاها و خدمات عمومی و انحصاری و کالاهای اساسی یارانه‌ای و ضروری نیازمند ضابطه است. از این رو، واگذاری تعیین این موارد به صورت مطلق به دولت علی‌رغم اینکه هم‌اکنون در تبصره «۱» بند «د» ماده (۱۰۱) قانون برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه^۲ نیز ذکر شده است، مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی مبنی بر منع تفویض قانون‌گذاری می‌باشد.

مغایرت با اصل ۵۳:

تبصره «۲» این ماده مبنی بر تهاتر میان مابه‌التفاوت قیمت روز و تکلیفی با بدهی اشخاص ذی ربط به دولت به دلیل عدم‌گردش خزانة مغایر اصل ۵۳ قانون اساسی می‌باشد.

مغایرت با اصل ۷۵:

الزام دولت به تعیین قیمت تکلیفی و پرداخت مابه‌التفاوت قیمت روز و تکلیفی به تولیدکنندگان و

^۱ - بند «د» ماده (۱۰۱) قانون برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران:

ماده ۱۰۱- به منظور تنظیم مناسب بازار، افزایش سطح رقابت، ارتقاء بهره‌وری شبکه توزیع و شفاف‌سازی فرآیند توزیع کالا و خدمات، دولت می‌تواند:

...

د- با رعایت قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی قیمت‌گذاری را به کالاها و خدمات عمومی و انحصاری و کالاهای اساسی یارانه‌ای و ضروری محدود نماید.

تبصره ۱ (اصلاحی ۱۳۹۰/۴/۸) - دولت مکلف است ضوابط تعیین کالاهای اساسی، انحصاری و خدمات عمومی و نیز فهرست و ضوابط تعیین قیمت این کالاها و خدمات را ظرف سه ماه پس از تصویب این قانون، با پیشنهاد کارگروهی متشکل از نمایندگان وزارت صنعت، معدن و تجارت، معاونت و وزارتخانه‌های ذی ربط به تصویب شورای اقتصاد برساند.

تبصره ۲- در اجرای این بند، چنانچه قیمت فروش کالا یا خدمات کمتر از قیمت عادلانه روز تکلیف شود، مابه‌التفاوت قیمت عادلانه روز و تکلیفی باید هم‌زمان تعیین و از محل اعتبارات و منابع دولت در سال اجرا پرداخت شود و یا از محل بدهی دستگاه ذی ربط به دولت تهاتر گردد.

^۲ - به پاورقی قبلی مراجعه شود.

<p>ارائه‌دهندگان خدمات، موجد افزایش هزینه‌های عمومی بوده و عدم‌پیش‌بینی طریق جبران آن مغایر اصل ۷۵ قانون اساسی می‌باشد. همچنین در صورت عدم‌پیش‌بینی پرداخت مابه‌التفاوت قیمت روز و تکلیفی به تولیدکنندگان و ارائه‌دهندگان خدمات، این امر منجر به تضییع حقوق اشخاص شده و در نتیجه مغایر اصل ۴۶ قانون اساسی می‌باشد.</p>	
<p>تذکر: ظاهراً عنوان صحیح «قانون راجع به منع مداخله وزرا و نمایندگان مجلسین و کارمندان در معاملات دولتی و کشوری مصوب ۱۳۳۷»، «لایحه قانونی راجع به منع مداخله وزرا و نمایندگان مجلسین و کارمندان در معاملات دولتی و کشوری مصوب ۱۳۳۷» می‌باشد.</p>	<p>ماده ۳۱- اعضای هیأت علمی آموزشی و پژوهشی دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی شاغل در سمت‌های آموزشی و پژوهشی با اطلاع مدیریت دانشگاه برای داشتن سهام یا سهم‌الشرکه و عضویت در هیأت‌مدیره شرکت‌های دانش‌بنیان، مشمول قانون راجع به منع مداخله وزرا و نمایندگان مجلسین و کارمندان در معاملات دولتی و کشوری مصوب ۱۳۳۷ نیستند.^۱</p>
<p>ابهام مغایرت با اصول ۵۲ و ۸۵ (بند «ج»): ذیل بند «ج» مبنی بر امکان تغییر حجم عملیات یا تعداد پروژه‌ها با پیشنهاد دستگاه اجرائی ذی‌ربط و تأیید معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور و تصویب هیأت‌وزیران بدون تصویب مجلس مغایر اصل ۵۲ قانون اساسی مبنی بر تصویب قانون بودجه سالیانه کل کشور توسط مجلس و اصل ۸۵ قانون اساسی مبنی بر منع تفویض قانون‌گذاری می‌باشد؛ چراکه حجم عملیات و تعداد پروژه‌ها در قوانین بودجه سنواتی به‌طور مشخص تعیین می‌شود و تغییر آن‌ها بدون اجازه مجلس برخلاف اصل قانونی بودن بودجه</p>	<p>ماده ۳۲- پیشنهاد طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای جدید در لوایح بودجه سنواتی با رعایت موارد زیر امکان‌پذیر است: الف- عناوین، اهداف کمی و اعتبارات طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای جدید با رعایت مواد (۲۲) و (۲۳) قانون برنامه و بودجه مصوب ۱۳۵۱^۲ و رعایت قانون نحوه اجرای سیاست‌های کلی اصل چهارم (۴۴) قانون اساسی براساس گزارش توجیهی فنی (حجم کار و زمان‌بندی اجرا)، اقتصادی، مالی و زیست‌محیطی</p>

۱- بند (۱۱۵) قانون بودجه سال ۱۳۹۲ کل کشور:

۱۱۵- اعضای هیأت علمی آموزشی و پژوهشی شاغل در سمت‌های آموزشی و پژوهشی دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی با اطلاع مدیریت دانشگاه برای داشتن سهام یا سهم‌الشرکه و عضویت در هیأت‌مدیره شرکت‌های دانش‌بنیان، مشمول «قانون راجع به منع مداخله وزرا و نمایندگان مجلسین و کارمندان در معاملات دولتی و کشوری مصوب ۱۳۳۷/۱۰/۲» نیستند.

۲- ماده (۲۲) قانون برنامه و بودجه کشور: «تشخیص صلاحیت و طبقه‌بندی مهندسی مشاور و پیمانکاران توسط سازمان بر اساس آیین‌نامه مصوب هیأت‌وزیران صورت خواهد گرفت. ارجاع کار به مهندسی مشاور و پیمانکاران و روش تعیین برنده مناقصه بر اساس آیین‌نامه مصوب هیأت‌وزیران توسط دستگاه اجرائی انجام می‌گیرد.

تبصره- ارجاع کار از طرف دستگاه اجرائی به مؤسسات علمی و یا تخصصی جهت اجرای طرح‌های مطالعاتی همچنین انعقاد قرارداد مربوط با تأیید سازمان خواهد بود.»

ماده (۲۳) قانون برنامه و بودجه کشور: «سازمان برای تعیین معیارها و استانداردها و همچنین اصول کلی و شرایط عمومی قراردادهای مربوط به طرح‌های عمرانی آیین‌نامه‌ای تهیه و پس از تصویب هیأت‌وزیران بر اساس آن دستورالعمل لازم به دستگاه‌های اجرائی ابلاغ می‌نماید و دستگاه‌های اجرائی موظف به رعایت آن می‌باشند.»

و رعایت پدافند غیرعامل از سوی مشاور و دستگاه اجرایی پس از تأیید معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور برای یک‌بار و به قیمت ثابت سالی که طرح‌های موردنظر برای اولین بار در لایحه بودجه سالانه منظور می‌گردد، به تفکیک سال‌های برنامه‌های توسعه و سال‌های بعد به تصویب مجلس شورای اسلامی می‌رسد.

تبصره- سازمان حفاظت محیط‌زیست موظف است ضوابط زیست‌محیطی لازم برای طرح‌های تملک دارایی سرمایه‌ای را پس از تأیید شورای عالی حفاظت محیط‌زیست طی شش ماه بعد از لازم‌الاجراء شدن این قانون، به معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور جهت ابلاغ به دستگاه‌های اجرایی و شرکت‌های مهندسی مشاور به منظور رعایت مفاد آن در طراحی طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای خود اعلام نماید.

ب- مبادله موافقتنامه‌های طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای مشتمل بر اهداف طرح، شرح عملیات، اعتبارات مصوب، پیشرفت فیزیکی و مشخصات فنی مورد نیاز فقط یک‌بار در دوران برنامه‌های توسعه انجام می‌پذیرد. این موافقتنامه‌ها برای دوران اجراء معتبر و ملاک عمل خواهد بود. اطلاعات ضروری درخصوص موارد فوق در اصلاحیه موافقتنامه‌ها نیز درج می‌شود.

تبصره- اعتبارات مورد نیاز طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای برای سال‌های باقی‌مانده اجرای طرح در برنامه با اعمال ضرایب تعدیل محتمل محاسبه و توسط معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور منظور می‌شود.

ج- موافقتنامه‌هایی که برای انطباق میزان اعتبارات سالانه طرح‌ها با قوانین بودجه سنواتی مبادله می‌شوند، جنبه اصلاحی داشته و نباید موجب افزایش اهداف و تعداد پروژه‌های طرح شوند. موارد استثناء که منجر به تغییر حجم عملیات یا تعداد

می‌باشد.

در این خصوص الزام به رعایت بند «الف»، مذکور در ذیل بند «ج» از جهت اینکه صرفاً ناظر به شرایط مذکور در صدر بند «الف» می‌باشد و یا اینکه در چنین مواردی تصویب مجلس نیز ضروری است واجد ابهام می‌باشد، به‌ویژه با توجه به اینکه در صورت مفروض بودن ضرورت تصویب مجلس، حکم مذکور در ذیل بند «ج» درخصوص استثناء فاقد وجه می‌باشد.

مغایرت با اصل ۱۵ (بند «ه»):

کلمه «وبگاه» به دلیل غیرفارسی بودن و عدم ذکر معادل فارسی آن مغایر اصل ۱۵ می‌باشد.

تذکر (بند «الف»):

عنوان «قانون برنامه و بودجه» باید به «قانون برنامه و بودجه کشور» اصلاح شود.

پروژه‌ها می‌شوند با پیشنهاد دستگاه اجرائی ذی‌ربط و تأیید معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور و تصویب هیأت‌وزیران با رعایت مفاد بند (الف) این ماده بلامانع است.

د- مبادله موافقتنامه‌های طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای محرمانه و بخش دفاع تابع دستورالعملی است که به پیشنهاد وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور به تأیید هیأت‌وزیران می‌رسد.

ه- معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور موظف است خلاصه‌ای از گزارش‌های توجیهی طرح‌هایی که از منابع عمومی تأمین مالی می‌شود، به استثنای طرح‌های دفاعی و امنیتی را یک‌سال پس از تصویب از طریق وبگاه خود در دسترس عموم کارشناسان و پژوهشگران قرار دهد.

و- تصویب طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای جدید در هر فصل توسط معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور، منوط به پیش‌بینی اعتبار کامل برای طرح‌های مزبور است به طوری که اعتبار سال اول اجرای طرح جدید از نسبت کل اعتبار مورد نیاز به مدت زمان اجرای طرح (بر حسب سال) کمتر نشود.^۱

۱- ماده (۲۱۵) قانون برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران:

ماده ۲۱۵- پیشنهاد طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای جدید در لوایح بودجه سنواتی با رعایت موارد زیر امکان‌پذیر است:

الف- عناوین، اهداف کمی و اعتبارات طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای جدید با رعایت مواد (۲۲) و (۲۳) قانون برنامه و بودجه براساس گزارش توجیهی فنی (حجم کار، زمان‌بندی اجرا)، اقتصادی، مالی و زیست‌محیطی و رعایت پدافند غیرعامل از سوی مشاور و دستگاه اجرائی پس از تأیید معاونت برای یک‌بار و به قیمت ثابت سالی که طرح‌های موردنظر برای اولین بار در لایحه بودجه سالانه منظور می‌گردد به تفکیک سال‌های برنامه و سال‌های بعد به تصویب مجلس شورای اسلامی می‌رسد.

تبصره- سازمان حفاظت محیط زیست موظف است استانداردهای زیست‌محیطی را در شش ماهه اول سال اول برنامه به معاونت جهت ابلاغ به دستگاه‌های اجرائی و شرکت‌های مهندسی مشاور به‌منظور رعایت مفاد آن در طراحی طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای خود اعلام نماید.

ب- مبادله موافقتنامه‌های طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای مشتمل بر اهداف طرح، شرح عملیات، اعتبارات مصوب، پیشرفت فیزیکی و مشخصات فنی مورد نیاز فقط یک‌بار در دوران برنامه انجام می‌پذیرد این موافقتنامه‌ها برای دوران برنامه معتبر و ملاک عمل خواهد بود. اطلاعات ضروری درخصوص موارد فوق در اصلاحیه موافقتنامه‌ها نیز درج می‌گردد.

تبصره- اعتبارات مورد نیاز طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای برای سال‌های باقی‌مانده اجرای طرح در برنامه با اعمال ضرایب تعدیل محتمل محاسبه و توسط معاونت منظور می‌شود.

<p>تبصره- معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور موظف است هر ساله گزارش عملکرد این ماده را به کمیسیون‌های اقتصادی و برنامه و بودجه و محاسبات مجلس شورای اسلامی ارائه کند.</p>	
<p>ماده ۳۳- الف- تخصیص اعتبار، تعهد و پرداخت در اجرای موافقتنامه‌های متبادله با دستگاه‌های اجرائی، مشروط به رعایت شرح عملیات و فعالیت‌های موضوع موافقتنامه که توسط معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور درج می‌شود، خواهد بود. شروط یادشده نباید مغایر قانون باشد.</p> <p>ب- هرگاه در طول اجرای بودجه وظایف و اختیارات از دستگاهی به دستگاه دیگر یا از محلی به محل دیگر واگذار شود، آن بخش از اعتبارات هزینه‌ای دستگاه که با توجه به واگذاری وظایف، هزینه‌کرد آن توسط دستگاه موضوعیت ندارد با پیشنهاد معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور و تصویب هیأت‌وزیران به استان‌ها یا دستگاه‌های دیگر حسب‌مورد واگذار می‌شود.^۱</p>	<p>مغایرت با اصول ۵۲ و ۸۵ (بند «ب»):</p> <p>بند «ب» این ماده مبنی بر واگذاری اعتبارات هزینه‌ای یک دستگاه به دستگاه دیگر در صورت واگذاری وظایف و اختیارات از دستگاهی به دستگاه دیگر یا از محلی به محل دیگر با پیشنهاد معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور و تصویب هیأت‌وزیران به دلیل اینکه تغییر اعتبارات و ارقام بودجه نیز نظیر تصویب بودجه باید به تصویب مجلس برسد مغایر اصل ۵۲ قانون اساسی و اصل ۸۵ قانون اساسی مبنی بر منع تفویض قانون‌گذاری می‌باشد.</p> <p>ابهام و مغایرت با اصول ۴۳ و ۴۷ (بند «ج»):</p> <p>درخصوص بند «ج» نکات ذیل قابل توجه می‌باشد:</p> <p>۱- به‌موجب این بند کلیه دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری مشمول حکم این بند قرار گرفته‌اند؛ لذا علاوه بر وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی، حکم این بند شامل شرکت‌های</p>

ج- موافقتنامه‌هایی که برای انطباق میزان اعتبارات سالانه طرح‌ها با قوانین بودجه سنواری مبادله می‌گردند جنبه اصلاحی داشته و نباید موجب افزایش اهداف و تعداد پروژه‌های طرح شوند. موارد استثناء که منجر به تغییر حجم عملیات یا تعداد پروژه‌ها می‌شوند با پیشنهاد دستگاه اجرائی ذی‌ربط و تأیید معاونت و تصویب هیأت‌وزیران با رعایت مفاد بند (الف) این ماده بلامانع است.

د- مبادله موافقتنامه‌های طرح‌های تملک دارائی‌های سرمایه‌ای محرمانه و بخش دفاع تابع دستورالعملی است که به پیشنهاد وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و معاونت به تأیید هیأت‌وزیران می‌رسد.

هـ- معاونت موظف است خلاصه‌ای از جمع‌بندی گزارش‌های توجیهی طرح‌هایی که از منابع عمومی تأمین مالی می‌شود، به استثناء طرح‌های دفاعی و امنیتی را یک‌سال پس از تصویب از طریق وبگاه معاونت در دسترس عموم کارشناسان و پژوهشگران قرار دهد.

و- تصویب طرح‌های تملک دارائی‌های سرمایه‌ای جدید در هر فصل توسط معاونت، منوط به تأمین اعتبار کامل برای طرح‌های مزبور است به‌طوری‌که اعتبار سال اول اجرای طرح جدید از نسبت کل اعتبار مورد نیاز به مدت زمان اجرای طرح (برحسب سال) کمتر نگردد. اعتبارات طرح‌های تملک دارائی‌های سرمایه‌ای در ابتدای برنامه با در نظر گرفتن پیش‌بینی نرخ تورم در دوران برنامه برآورد می‌گردد و اعتبارات پیش‌بینی شده اصلاح و یا تغییر طرح برای هر فصل و دستگاه تا پایان سال آخر برنامه فقط در حد انحراف نرخ تورم واقعی از نرخ پیش‌بینی شده مجاز است.

۱- ماده (۲۱۶) قانون برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران:

ماده ۲۱۶-

ج- در مورد احکام قطعی دادگاهها و اوراق لازم‌الاجرای ثبتی و دفاتر اسناد رسمی و سایر مراجع قضائی علیه دستگاه‌های اجرائی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری، چنانچه دستگاه‌های مذکور ظرف مهلت مقرر در قانون نحوه پرداخت محکوم‌به دولت و عدم تأمین و توقیف اموال دولتی مصوب ۱۳۶۵ به هر دلیل از اجرای حکم خودداری کنند، مرجع قضائی یا ثبتی یادشده باید مراتب را جهت اجراء به معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور اعلام کند و معاونت مذکور موظف است ظرف مدت سه‌ماه، محکوم‌به را بدون رعایت محدودیت‌های جابه‌جایی در بودجه تملک دارایی‌های سرمایه‌ای و هزینه‌ای از بودجه سنواتی دستگاه مربوط کسر و مستقیماً به محکوم‌له یا اجرای احکام دادگاه یا سایر مراجع قضائی و ثبتی مربوط پرداخت کند.

دولتی و مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی نیز که جزء دستگاه‌های اجرائی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری هستند، خواهد شد.

درحالی‌که اولاً قانون نحوه پرداخت محکوم‌به دولت و عدم تأمین و توقیف اموال دولتی مصوب ۱۳۶۵ صرفاً ناظر به وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی که درآمد و مخارج آن‌ها در بودجه کل کشور منظور می‌گردد می‌باشد.

ثانیاً در مورد شهرداری‌ها که به‌عنوان مؤسسه عمومی غیردولتی شناخته شده‌اند قانونی وجود دارد تحت عنوان قانون راجع به منع توقیف اموال منقول و غیرمنقول متعلق به شهرداری‌ها، که دارای احکام خاص خود می‌باشد.

لذا ارتباط حکم این بند با «قانون نحوه پرداخت محکوم‌به دولت و عدم تأمین و توقیف اموال دولتی» و همچنین «قانون راجع به منع توقیف اموال منقول و غیرمنقول متعلق به شهرداری‌ها» مشخص نمی‌باشد و از این حیث واجد ابهام می‌باشد؛ چراکه احکام این دو قانون در جهات متعددی قابل جمع با حکم مذکور در این بند نمی‌باشد. به عنوان مثال، به‌موجب ذیل ماده واحده «قانون نحوه پرداخت محکوم‌به دولت و

الف- تخصیص اعتبار، تعهد و پرداخت در اجرای موافقتنامه‌های متبادله با دستگاه‌های اجرائی، مشروط به رعایت شرح عملیات و فعالیت‌های موضوع موافقتنامه و شروط الزام‌آوری که به‌منظور اعمال نظارت بیشتر بر اجرای برنامه و بودجه توسط معاونت درج می‌شود، خواهد بود. شروط یادشده نباید مغایر قانون باشد.

ب- متناسب با وظایف و اختیارات واگذارشده آن بخش از اعتبارات هزینه‌ای دستگاه که با توجه به واگذاری وظایف، هزینه‌کرد آن توسط دستگاه موضوعیت ندارد با پیشنهاد معاونت و تصویب هیأت‌وزیران به استان‌ها یا دستگاه‌های دیگر حسب‌مورد واگذار می‌گردد.

۱- قانون نحوه پرداخت محکوم‌به دولت و عدم تأمین و توقیف اموال دولتی:

«ماده واحده- وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی که درآمد و مخارج آن‌ها در بودجه کل کشور منظور می‌گردد، مکلفند وجوه مربوط به محکوم‌به دولت در مورد احکام قطعی دادگاهها و اوراق لازم‌الاجراء ثبتی و دفاتر اسناد رسمی و یا اجرای دادگاهها و سایر مراجع قانونی را با رعایت مقررات از محل اعتبار مربوط به پرداخت تعهدات بودجه مصوب سال‌های قبل منظور در قانون بودجه کل کشور و در صورت عدم وجود و عدم امکان تأمین از محل‌های قانونی دیگر در بودجه سال بعد خود منظور و پرداخت نمایند، اجرای دادگستری و ادارات ثبت اسناد و املاک و سایر مراجع قانونی دیگر مجاز به توقیف اموال منقول و غیرمنقول وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی که اعتبار و بودجه لازم را جهت پرداخت محکوم‌به ندارند تا تصویب و ابلاغ بودجه یک‌سال و نیم بعد از سال صدور حکم نخواهند بود.

ضمناً دولت از دادن هرگونه تأمین در زمان مذکور معاف می‌باشد. چنانچه ثابت شود وزارتخانه و مؤسسات یادشده با وجود تأمین اعتبار از پرداخت محکوم‌به استنکاف نموده‌اند، مسئول یا مسئولین مستنکف و متخلف توسط محاکم صالحه به یک‌سال انفسال از خدمات دولتی محکوم خواهند شد و چنانچه متخلف به‌وسیله استنکاف سبب واردشدن خسارت بر محکوم‌له شده باشد، ضامن خسارت وارده می‌باشد.

تبصره ۱- دستگاه مدعی علیه با تقاضای مدعی باید تضمین بانکی لازم را به‌عنوان تأمین مدعی‌به به دادگاه بسپارد. در صورتی که دعوی یا مقداری از خواسته رد شود، به حکم دادگاه تضمین یا مبلغ مانده به دستگاه مدعی علیه رد خواهد شد.

تبصره ۲- تبصره (۵۳) قانون بودجه سال ۱۳۵۷ و تبصره (۱۸) قانون بودجه سال ۱۳۳۴ لغو می‌شود.»

عدم تأمین و توقیف اموال دولتی» اجرای دادگستری و ادارات ثبت اسناد و املاک و سایر مراجع قانونی دیگر پس از یک سال و نیم بعد از سال صدور حکم مجاز به توقیف اموال منقول و غیرمنقول وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی خواهند بود. همچنین به موجب «قانون راجع به منع توقیف اموال منقول و غیرمنقول متعلق به شهرداری‌ها» شهرداری‌ها مکلفند وجوه مربوط به محکوم به احکام قطعی صادره از دادگاه‌ها و یا اوراق اجرائی ثبتی یا اجرای دادگاه‌ها و مراجع قانونی دیگر را در حدود مقدمات مالی خود از محل اعتبار بودجه سال مورد عمل و یا در صورت عدم امکان از بودجه سال آتی خود بدون احتساب خسارت تأخیر تأدیه به محکوم‌لهم پرداخت نمایند در غیر این صورت ذی‌نفع می‌تواند برابر مقررات نسبت به استیفای طلب خود از اموال شهرداری تأمین یا توقیف یا برداشت نماید. حال مشخص نیست با توجه به احکام این دو قانون نحوه اجرای این بند چگونه خواهد بود.

۲- با توجه به اینکه شرکت‌های دولتی و نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی دارای منابع و مصارف و قوانین خاص خود و دارای تفاوت ماهوی با مؤسسات دولتی هستند به نحوی که بودجه عمده مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی و شرکت‌های دولتی اصولاً در قانون بودجه سنواتی ذکر نمی‌شود، مشخص نیست چگونه معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور از بودجه سنواتی دستگاه مربوط کسر و مستقیماً به محکوم‌له یا اجرای احکام دادگاه یا سایر مراجع قضائی و ثبتی مربوط پرداخت خواهد کرد؛ لذا تسری احکام «قانون نحوه پرداخت محکوم‌به دولت و عدم تأمین و توقیف اموال دولتی» به شرکت‌های دولتی و مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی از جهت امکان ایفای حقوق محکوم له محل ابهام است.

۳- محدودیت مقرر در این بند موجب محدودیت بلاوجه احقاق حقوق اشخاص می‌شود که در دعاوی دولتی محکوم‌له واقع شده‌اند. در حالی که اصل بر اجرای صحیح احکام قطعی دادگاه‌ها می‌باشد. لذا به دلیل اینکه حقوق محکوم‌له را در دستیابی به مال محکوم‌به تضییع می‌کند، با اصول ۴۳ (بند ۵) و ۴۷ قانون اساسی مغایرت دارد.

نکته :

منظور از «طبقه‌بندی» در تبصره «۱»، طبقه‌بندی از جهت محرمانه بودن می‌باشد.

ماده ۳۴- شرکت‌های دولتی موضوع مواد (۴) و (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری که فهرست آن‌ها توسط هیأت وزیران تعیین می‌شود، مکلفند حداقل یک‌بار در طول سال‌های برنامه‌های توسعه از طریق سازمان حسابرسی و یا مؤسسات

	<p>حسابرسی عضو جامعه حسابداران رسمی ایران حسب مورد در جهت افزایش صرفه اقتصادی، کارآیی و اثربخشی فعالیت شرکت‌ها و افزایش قابلیت اعتماد گزارش‌های مالی، نسبت به انجام حسابرسی عملیاتی و ارائه آن به مجمع عمومی اقدام کنند. هیأت‌مدیره این شرکت‌ها مسئولیت اجرای این ماده را برعهده دارند.</p> <p>تبصره ۱- شرکت‌هایی که براساس مصوبه هیأت‌وزیران دارای طبقه‌بندی می‌باشند، از شمول این ماده مستثنی می‌شوند.</p> <p>تبصره ۲- سازمان حسابرسی مکلف است چهارچوب و استانداردهای حسابرسی عملیاتی را ظرف شش‌ماه پس از لازم‌الاجراء شدن این قانون تهیه و ابلاغ نماید.^۱</p>
	<p>ماده ۳۵- به کمیسیون ارجاع گردیده است.</p>
	<p>ماده ۳۶- به کمیسیون ارجاع گردیده است.</p>
<p>ابهام (بند «الف»): به موجب ماده (۲) «قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت» مصوب ۱۳۸۴/۸/۱۵ به وزارتخانه‌ها، مؤسسات دولتی و شرکت‌های دولتی اجازه داده شده برای اجرای پروژه‌های طرح‌های</p>	<p>ماده ۳۷- الف- در ماده (۲) قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب ۱۳۸۴/۸/۱۵، بعد از عبارت «شرکت‌های دولتی» عبارت «و شرکت‌های آب</p>

۱- ماده (۲۱۸) قانون برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران:

ماده ۲۱۸- کلیه شرکت‌های دولتی موضوع ماده (۴) قانون مدیریت خدمات کشوری که فهرست آن‌ها توسط دولت تعیین می‌شود و نیز شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس مکلفند از سال دوم برنامه و حداقل یک‌بار تا پایان برنامه از طریق سازمان حسابرسی و یا مؤسسات حسابرسی عضو جامعه حسابداران رسمی ایران حسب مورد در جهت افزایش صرفه اقتصادی، کارآیی و اثربخشی فعالیت شرکت‌ها و افزایش قابلیت اعتماد گزارش‌های مالی نسبت به انجام حسابرسی عملیاتی اقدام نمایند. هیأت‌مدیره این شرکت‌ها مسئولیت اجرای این بند را برعهده دارند.

تبصره ۱- شرکت‌هایی که بر اساس مصوبه دولت دارای طبقه‌بندی می‌باشند از شمول این ماده مستثنی می‌شوند.

تبصره ۲- سازمان حسابرسی مکلف است چهارچوب و استانداردهای حسابرسی عملیاتی را ظرف شش‌ماه پس از تصویب این قانون تهیه و ابلاغ نماید.

۲- ماده (۲) قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (اصلاحی ۱۳۸۹/۱۰/۲۵): «به وزارتخانه‌ها، مؤسسات دولتی و شرکت‌های دولتی اجازه داده می‌شود برای اجرای پروژه‌های طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای ملی و استانی مندرج در قوانین بودجه سنواتی و سرمایه‌گذاری از محل منابع داخلی شرکت‌های دولتی به نفع پیمانکاران داخلی طرف قرارداد نزد شبکه بانکی دولتی و غیردولتی کشور اعتبار اسنادی ریالی افتتاح نمایند. مبالغ و هزینه‌های مربوط به اعتبار اسنادی ریالی یادشده، حسب مورد از محل اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای مربوط یا منابع داخلی شرکت‌های دولتی ذی‌ربط قابل‌تأمین و پرداخت خواهد بود. مفاد بندهای (۱) و (۲) ماده (۶۲) قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۱۳۶۶/۶/۱ در مورد اعتبارات اسنادی ریالی موضوع این بند برای گشایش اعتبار اسنادی ریالی در کلیه بانک‌های دولتی لازم‌الاجرا است. آئین‌نامه اجرایی این ماده با پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی به تصویب هیأت‌وزیران خواهد رسید.»

و فاضلاب و توزیع برق استانی صرفاً برای اجرای طرح‌های عمرانی دولتی و گشایش اعتبارات اسنادی ریالی» اضافه می‌شود.^۱

ب- هرگونه پرداخت توسط خزانه از جمله پرداخت حقوق و مزایای مستمر دستگاه‌های اجرائی و موارد ضروری یا از محل تنخواه‌گردان خزانه با رعایت سازوکار موضوع ماده (۳۰) قانون برنامه و بودجه مصوب ۱۳۵۱ مجاز است.^۳

ج- شرکت‌های دولتی و بانک‌های موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری که در بودجه کل کشور برای آن‌ها سود ویژه پیش‌بینی شده است، مکلفند حداقل پنجاه درصد (۵۰٪) سود پیش‌بینی‌شده را هر سال با سازوکار ماده (۵) این قانون به حساب درآمد عمومی واریز نمایند. شرکت‌های دولتی که قسمتی از سهام آن‌ها متعلق به بخش غیردولتی است، به تناسب میزان سهام بخش غیردولتی، مشمول پرداخت وجوه موضوع این بند نمی‌باشند و سهم بخش غیردولتی از پنجاه درصد (۵۰٪) سود ابرازی (سود ویژه) مذکور باید توسط شرکت‌های دولتی ذی‌ربط به

تملك دارایی‌های سرمایه‌ای ملی و استانی مندرج در قوانین بودجه سنواتی و سرمایه‌گذاری از محل منابع داخلی شرکت‌های دولتی به نفع پیمانکاران داخلی طرف قرارداد نزد شبکه بانکی دولتی و غیردولتی کشور اعتبار اسنادی ریالی افتتاح نمایند.

ماده مزبور به موجب بند «الف» ماده (۲۲۴) قانون برنامه پنجم توسعه به این صورت اصلاح شد که بعد از عبارت «شرکت‌های دولتی» عبارت «و شرکت‌های آب و فاضلاب و توزیع برق استانی» اضافه شود.

حال بند «الف» ماده (۳۷) مصوبه حاضر مقرر داشته در ماده (۲) قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت بعد از عبارت «شرکت‌های دولتی» عبارت «و شرکت‌های آب و فاضلاب و توزیع برق استانی صرفاً برای اجرای طرح‌های عمرانی دولتی و گشایش اعتبارات اسنادی ریالی» اضافه می‌شود. در این خصوص چند مسئله قابل طرح می‌باشد:

اول اینکه با توجه به اینکه هم‌اکنون ماده (۲) قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت به موجب قانون برنامه پنجم اصلاح گردیده است و قانون مزبور همچنان مجری است، مشخص نیست اصلاح مقرر در مصوبه حاضر ناظر به کدام مصوبه می‌باشد.

دوم اینکه در پاراگراف اول ماده (۲) قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت که

۱- بند «الف» ماده (۲۲۴) قانون برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران:

ماده ۲۲۴- قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب سال ۱۳۸۰ و اصلاحات و الحاقات بعدی آن با اصلاحات و الحاقات زیر برای دوره برنامه پنجم تنفیذ می‌شود:

الف- در ماده (۲) قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت بعد از عبارت «شرکت‌های دولتی» عبارت «و شرکت‌های آب و فاضلاب و توزیع برق استانی» اضافه می‌شود.

۲- ماده (۳۰) قانون برنامه و بودجه کشور: «کلیه اعتبارات جاری و عمرانی که در بودجه عمومی دولت به تصویب می‌رسد بر اساس گزارش‌های اجرایی بودجه و پیشرفت عملیات در دوره‌های معین شده توسط کمیته‌ای مرکب از نمایندگان وزارت دارایی و سازمان تخصیص داده می‌شود. نحوه تخصیص اعتبارات فوق‌الذکر و دوره‌های آن به موجب آیین‌نامه‌ای خواهد بود که بنا به پیشنهاد وزارت دارایی و سازمان به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.»

۳- بند «ب» ماده (۲۲۴) قانون برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران:

ماده ۲۲۴-

...

ب- هرگونه پرداخت توسط خزانه از جمله پرداخت حقوق و مزایای مستمر دستگاه‌های اجرائی و موارد ضروری یا از محل تنخواه‌گردان خزانه فقط با تأیید و تخصیص اعتبار از سوی معاونت مجاز است.

سهام‌داران بخش یادشده پرداخت شود. وصول مبلغ یادشده تابع احکام مربوط و مقرر در قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۶۶ و اصلاحات بعدی آن است.^۱

د- اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای و مالی و کمک‌ها و سایر اعتبارات و ردیف‌های مندرج در جداول قوانین بودجه سنواتی به شرح عناوین و ارقام جداول مذکور فقط در حدود وصولی درآمدها و سایر منابع عمومی به شرح عناوین و ارقام مندرج در جداول مربوط قوانین یادشده براساس مفاد موافقتنامه‌های متبادله دستگاه با معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور و در حدود ابلاغ و تخصیص اعتبار از سوی معاونت مذکور، با رعایت سازوکار موضوع ماده (۳۰) قانون برنامه و بودجه مصوب ۱۳۵۱ قابل تعهد، پرداخت و هزینه است.^۲

به نظر می‌رسد اصلاح حاضر ناظر به همین قسمت می‌باشد، عبارت «شرکت‌های دولتی» در دو جا به کار رفته است و لذا مشخص نیست عبارت اصلاحی مورد نظر بعد از کدام یک از این عبارات اضافه خواهد شد، به ویژه با توجه به اینکه اضافه‌شدن عبارت مورد نظر در هر دو محل دارای معنا می‌باشد.

سوم اینکه در صورت اعمال اصلاح مورد نظر عبارت «گشایش اعتبارات اسنادی ریالی» در دو جا به صورت مجزا ذکر خواهد شد که این امر منجر به ابهام در مفهوم ماده خواهد شد.

ابهام (بند «و»):

به‌موجب ذیل بند «و» به هیأت‌وزیران اجازه داده شده با پیشنهاد معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور نسبت به واگذاری سهام یا انحلال و واگذاری اموال باقی‌مانده شرکت‌های دولتی اقدام نماید، درحالی‌که انحلال شرکت‌های دولتی با توجه به اینکه ایجاد آن‌ها به‌موجب قانون می‌باشد (ماده (۴) قانون

۱- بند «ج» ماده (۲۲۴) قانون برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران:

ماده ۲۲۴-

...

ج- کلیه شرکت‌های دولتی و بانک‌های موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری که در بودجه کل کشور برای آن‌ها سود ویژه پیش‌بینی شده است مکلفند:

۱- در هر ماه معادل یک‌دوازدهم مالیات پیش‌بینی شده سال مورد نظر خود را بابت مالیات عملکرد همان سال به صورت علی‌الحساب به سازمان امور مالیاتی پرداخت نمایند تا به حساب درآمد عمومی کشور نزد خزانه‌داری کل منظور شود.

۲- حداقل چهار درصد (۴۰٪) سود پیش‌بینی شده هر سال را با سازوکار جزء (۱) این بند به حساب درآمد عمومی واریز نمایند.

شرکت‌های دولتی که قسمتی از سهام آن‌ها متعلق به بخش غیردولتی است، به تناسب میزان سهام بخش غیردولتی، مشمول پرداخت وجوه موضوع این بند نمی‌باشند و سهم بخش غیردولتی از چهار درصد (۴۰٪) سود ابرازی (سود ویژه) مذکور باید توسط شرکت‌های دولتی ذی‌ربط به سهامداران بخش یادشده پرداخت شود.

وصول مبلغ یادشده تابع احکام مربوط و مقرر در قانون مالیات‌های مستقیم مصوب اسفند ماه ۱۳۶۶ و اصلاحیه‌های بعدی آن است.

۲- بند «و» ماده (۲۲۴) قانون برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران:

ماده ۲۲۴-

...

و- کلیه اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای و مالی و کمک‌ها و سایر اعتبارات و ردیف‌های مندرج در جداول قوانین بودجه سنواتی به شرح عناوین و ارقام جداول مذکور فقط در حدود وصولی درآمدها و سایر منابع عمومی به شرح عناوین و ارقام مندرج در جداول مربوط قوانین یادشده بر اساس مفاد موافقتنامه‌های متبادله دستگاه با معاونت و در حدود ابلاغ و تخصیص اعتبار از سوی معاونت، قابل تعهد، پرداخت و هزینه است.

هـ- انجام هرگونه تعهد و پرداخت در اجرای قوانین و مقررات مختلف از جمله ماده (۷۰) قانون محاسبات عمومی کشور^۱ بدون رعایت سقف اعتبارات مصوب و الزامات قانون درخصوص محدودیت‌های تخصیص و نیز شرح عملیات موافقتنامه‌های متبادله، ممنوع است.^۲

و- معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور و وزارت امور اقتصادی و دارایی موظفند تا پایان تیرماه هر سال، شرکت‌های دولتی زیان‌ده که ادامه فعالیت آن‌ها در بخش دولتی به دلایل قانونی ضرورت دارد را احصاء و به هیأت‌وزیران گزارش نمایند. در مورد سایر شرکت‌های زیان‌ده با پیشنهاد معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور و با استفاده از اختیارهای قانونی دولت در قالب واگذاری سهام یا انحلال شرکت و واگذاری اموال باقی‌مانده اقدام می‌شود.^۳

مدیریت خدمات کشوری) دارای ماهیت تقنینی بوده و لازم است با تصویب مجلس باشد. لذا بند مزبور از جهت اینکه مشخص نیست در چنین مواردی تصویب مجلس نیز ضروری می‌باشد یا خیر واجد ابهام است.

لازم به ذکر است که هم‌اکنون بر اساس ماده (۵۳) قانون برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه (اصلاحی ۱۳۹۱/۱۰/۰۶) «از تاریخ تصویب این قانون، هرگونه ادغام و انحلال وزارتخانه‌های موجود و انتزاع و جابه‌جایی و انحلال مؤسسات و سازمان‌ها و واحدهای زیرمجموعه وزارتخانه‌ها که به موجب قانون، تأسیس آن‌ها تصریح گردیده، متوقف می‌گردد. هرگونه انحلال، ادغام و تأسیس وزارتخانه‌ها و نیز انحلال، انتزاع، ادغام و تأسیس سازمان‌ها و واحدهای مذکور منوط به تصویب مجلس شورای اسلامی است».

ابهام (بند «ز»):

به موجب جزء «۱» بند «ز» دستگاه‌های اجرایی موظف به رعایت مواردی از جمله اولویت واگذاری امور،

۱- ماده (۷۰) قانون محاسبات عمومی کشور: «کلیه وجوهی که خارج از منابع داخلی شرکت‌های دولتی و اعتبارات دستگاه‌های اجرایی بابت خرید و تدارک مواد غذایی و کالاهای اساسی مورد نیاز عامه اختصاص داده می‌شود باید منحصراً به مصرف تدارک همان مواد و کالاها برسد. وجوه حاصل از فروش مواد و کالاهای مزبور باید مستقیماً به منظور واریز وجوه دریافتی از این بابت به حساب‌های بانکی مربوط تودیع شود. زیان احتمالی حاصل از خرید و فروش این قبیل مواد و کالاها بر اساس قوانین و مقررات مربوط و در حدود اعتبارات مصوب پس از رسیدگی و تأیید حسابرس منتخب وزارت امور اقتصادی و دارایی قابل پرداخت و احتساب به هزینه قطعی می‌باشد.

تبصره ۱- حساب خرید و فروش مواد و کالاهای مزبور باید به طور مجزا از عملیات مالی دستگاه اجرایی مربوط نگهداری شود به ترتیبی که رسیدگی حساب‌های مذکور به طور مستقل امکان‌پذیر باشد.

تبصره ۲- در موارد لزوم بنا به پیشنهاد دستگاه اجرایی مربوط و موافقت وزارت برنامه و بودجه قبل از رسیدگی حسابرس منتخب وزارت امور اقتصادی و دارایی حداکثر تا معادل ۷۰ درصد مبلغ زیان پیش‌بینی‌شده مربوطه خرید و فروش کالاهای موضوع این ماده به طور علی‌الحساب قابل پرداخت می‌باشد.

تبصره ۳- هر نوع تخلف از مقررات این ماده در حکم تصرف غیرقانونی در وجوه و اموال دولتی محسوب خواهد شد.»

۲- بند «ح» ماده (۲۲۴) قانون برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران:
ماده ۲۲۴-

...

ح- انجام هرگونه تعهد و پرداخت در اجرای قوانین و مقررات مختلف از جمله ماده (۷۰) قانون محاسبات عمومی کشور بدون رعایت سقف اعتبارات مصوب و الزامات قانون درخصوص محدودیت‌های تخصیص و نیز شرح عملیات موافقتنامه‌های متبادله، ممنوع است.

۳- بند «ط» ماده (۲۲۴) قانون برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران:
ماده ۲۲۴-

...

ز- دستگاه‌های اجرائی در ایجاد هرگونه تعهد و پرداخت وجه از محل اعتبارات عمومی موظفند موارد زیر را رعایت نمایند:

۱- اولویت واگذاری امور، وظایف، مدیریت و تصدی‌ها به بخش غیردولتی نسبت به هزینه مستقیم اعتبارات عمومی

۲- اولویت شیوه پرداخت تسهیلات نظیر کمک‌های فنی و اعتباری و وجوه اداره‌شده نسبت به روش‌های پرداخت و کمک بلاعوض^۱

ح- ایجاد و تحمیل هرگونه بار مالی مازاد بر ارقام مندرج در قوانین بودجه سنواتی، توسط دستگاه‌های اجرائی از جمله دستگاه‌های مباشر دولت در موارد مختلف از قبیل خرید تضمینی و هزینه‌های تبعی خرید، جبران زیان، تفاوت قیمت، تنظیم بازار، یارانه نهاده‌ها و غیر آن، ایفای تعهدات خاص، کالاهای اساسی، جایزه صادراتی و مانند آن که از اعتبارات عمومی استفاده می‌شود، ممنوع است. مسؤلیت اجرای این حکم برعهده بالاترین مقام دستگاه اجرائی و یا مقامات مجاز و مدیران مالی مربوط

وظایف، مدیریت و تصدی‌ها به بخش غیردولتی شده‌اند، در این خصوص با توجه به اینکه این واگذاری‌ها در برخی موارد باید به موجب قانون و یا با رعایت ترتیبات مقرر در قانون باشد و از این حیث جزء «۱» این بند دارای اطلاق است، از جهت لزوم رعایت ترتیبات قانونی لازم واجد ابهام می‌باشد.

مغایرت با اصول ۵۲ و ۵۳ (بند «ی»):

۱- به موجب جزء «۱» بند «ی»، مازاد درآمد اختصاصی دستگاه‌های اجرائی نسبت به اعتبارات مصوب، به همان دستگاه اجرایی داده می‌شود. در این رابطه اولاً لازم است مازاد درآمد مزبور نیز به خزانه‌داری کل کشور واریز شود و لذا حکم مزبور از این جهت مغایر اصل ۵۳ قانون اساسی می‌باشد.

ثانیاً تکلیف دولت به این صورت که مازاد درآمد اختصاصی دستگاه‌های اجرائی را در محل مشخصی به مصرف برساند با توجه به اینکه این گونه درآمدها نیز بخشی از درآمد کل کشور محسوب می‌شوند و لزوماً می‌بایست در قانون بودجه سالیانه تکلیف آن‌ها مشخص شود، مغایر اصل ۵۲ قانون اساسی مبنی بر صلاحیت دولت در تنظیم و ارائه لایحه بودجه سالانه کل کشور است.

۲- درخصوص جزء «۲» بند «ی»، در صورتی که طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای دانشگاهی موضوع این جزء، مشمول تسهیلات قانونی مذکور شوند، لازم می‌شود که اعتبارات باقی‌مانده مصرف‌نشده

ط- معاونت و وزارت امور اقتصادی و دارائی موظفند حداکثر تا پایان تیرماه هر سال شرکت‌های دولتی زیان‌ده که ادامه فعالیت آن‌ها در بخش دولتی به دلایل قانونی ضرورت دارد را احصاء و به دولت گزارش نمایند. در مورد سایر شرکت‌های زیان‌ده با پیشنهاد معاونت و با استفاده از اختیارهای قانونی دولت در قالب واگذاری سهام یا انحلال شرکت و واگذاری اموال باقی‌مانده اقدام می‌شود.

۱- بند «ی» ماده (۲۲۴) قانون برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران:
ماده ۲۲۴-

...

ی- دستگاه‌های اجرائی در ایجاد هرگونه تعهد و پرداخت وجه از محل اعتبارات عمومی موظفند موارد زیر را رعایت نمایند:

۱- اولویت واگذاری امور، وظایف، مدیریت و تصدی‌ها به بخش غیردولتی نسبت به هزینه مستقیم اعتبارات عمومی.

۲- اولویت شیوه پرداخت تسهیلات نظیر کمک‌های فنی و اعتباری و وجوه اداره‌شده نسبت به روش‌های پرداخت و کمک بلاعوض.

تبصره- معاونت و رؤسای دستگاه‌های اجرائی و مقامات مجاز از سوی آنان و مدیران مالی مربوط موظفند اولویت‌های فوق را در امضاء موافقتنامه‌ها و دستور پرداخت‌ها و مشابه آن رعایت نمایند.

است. تخلف از این حکم و سایر موارد، تعهد زائد بر اعتبار محسوب و مشمول مجازات مربوط می‌شود.^۱

ط -

۱- اعتبار طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای مندرج در قوانین بودجه سنواتی حداکثر ده درصد (۱۰٪) از محل کاهش اعتبارات سایر طرح‌های مندرج در قوانین مذکور با تأیید معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور و در قالب سقف اعتبار کل طرح قابل‌افزایش است و عوامل اجرائی طرح‌های مذکور با رعایت ماده (۲۲) قانون برنامه و بودجه مصوب ۱۳۵۱ انتخاب می‌شوند.

۲- اعتبارات هر یک از ردیف‌های متفرقه، تملک دارایی‌های مالی و هزینه‌ای مندرج در قوانین بودجه سنواتی حداکثر ده درصد (۱۰٪) از محل کاهش اعتبارات سایر ردیف‌های متفرقه، اعتبار تملک دارایی‌های مالی و هزینه‌ای توسط معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور در سقف بودجه سنواتی کل کشور قابل‌افزایش است.

۳- حداکثر نیم درصد (۰/۵٪) از اعتبارات هزینه‌ای و اختصاصی تخصیص‌یافته

درخصوص طرح مورد نظر به سال مالی بعد منتقل شود و در نتیجه می‌بایست این امر به ذکر در قانون بودجه سالانه کل کشور مقید می‌گردید و لذا به لحاظ عدم‌ذکر این قید و از جهت اینکه آیا چنین مواردی در سقف قانون بودجه خواهد بود یا خیر واجد ابهام است.

مغایرت با اصل ۱۵ (بند «ک»):

کلمه «فرم» در بند «ک» به دلیل غیرفارسی‌بودن و عدم‌ذکر معادل فارسی آن (برگه) مغایر اصل ۱۵ قانون اساسی می‌باشد.

مغایرت با اصول ۵۲ و ۸۵ (بند «ل»):

۱- بند «ل» این ماده به دلیل اینکه مازاد درآمدهای استانی نیز درآمد کل کشور محسوب می‌شود و لازم است تکلیف نحوه هزینه آن‌ها در قوانین بودجه سنواتی مشخص شود، و در این بند صلاحیت دولت در خصوص تعیین تکلیف این درآمدها در لایحه بودجه سالانه کل کشور محدود شده است، مغایر اصل ۵۲ قانون اساسی می‌باشد.

۲- ذیل این بند که توزیع مابقی اعتبار استان‌های توسعه‌یافته را در اختیار معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور قرار داده است از جهت اینکه موارد مصرف این اعتبارات (در راستای تعادل‌بخشی و ارتقای شاخص‌های توسعه‌یافتگی بین استان‌های توسعه‌نیافته) عام بوده و دست معاونت مزبور را در مصرف این‌گونه اعتبارات باز می‌گذارد مغایر صلاحیت مجلس در تصویب قانون بودجه بوده و از این

۱- بند «ک» ماده (۲۲۴) قانون برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران:

ماده ۲۲۴-

...

ک- ایجاد و تحمیل هرگونه بار مالی مازاد بر ارقام مندرج در قوانین بودجه سنواتی، توسط کلیه دستگاه‌های اجرائی از جمله دستگاه‌های مباشر دولت در موارد مختلف از قبیل خرید تضمینی و هزینه‌های تبعی خرید، جبران زیان، تفاوت قیمت، تنظیم بازار، یارانه نهاده‌ها و غیر آن، ایفاء تعهدات خاص، کالاهای اساسی، جایزه صادراتی و مانند آن که از اعتبارات عمومی استفاده می‌شود ممنوع است. مسؤولیت اجرای این حکم به‌عهده بالاترین مقام دستگاه اجرائی و یا مقامات مجاز و مدیران مالی مربوط است. تخلف از این حکم و سایر موارد، تعهد زائد بر اعتبار محسوب و مشمول مجازات مربوط می‌شود.

۲- ماده (۲۲) قانون برنامه و بودجه کشور: «تشخیص صلاحیت و طبقه‌بندی مهندسی مشاور و پیمانکاران توسط سازمان بر اساس آیین‌نامه مصوب هیأت‌وزیران صورت خواهد گرفت. ارجاع کار به مهندسی مشاور و پیمانکاران و روش تعیین برنده مناقصه بر اساس آیین‌نامه مصوب هیأت‌وزیران توسط دستگاه اجرائی انجام می‌گیرد.

تبصره- ارجاع کار از طرف دستگاه اجرائی به موسسات علمی و یا تخصصی جهت اجرای طرح‌های مطالعاتی همچنین انعقاد قرارداد مربوط با تأیید سازمان خواهد بود.»

بودجه عمومی دولت، حداکثر یک درصد (۱٪) از اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای تخصیص یافته بودجه عمومی دولت، حداکثر بیست و پنج صدم درصد (۲۵٪/۰) از مجموع هزینه‌های شرکت‌های دولتی، حداکثر نیم درصد (۵٪/۰) از مجموع هزینه‌های سرمایه‌ای شرکت‌های دولتی و پنجاه درصد (۵۰٪) از اعتبارات هزینه‌ای و اختصاصی تخصیص یافته توسعه علوم و فناوری و پژوهش‌های کاربردی با تأیید معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور و بدون الزام به رعایت قانون محاسبات عمومی کشور و سایر قوانین و مقررات عمومی کشور و با رعایت قانون نحوه هزینه‌کردن اعتباراتی که به موجب قانون از رعایت قانون محاسبات عمومی و سایر مقررات عمومی دولت مستثنی هستند مصوب ۱۳۶۴ هزینه می‌شود.^۱

حیث مغایر اصول ۵۲ و ۸۵ قانون اساسی است.

مغایرت با اصل ۵۲ (بند «س»):

۱- باتوجه به اینکه ذیل بند «س» صلاحیت دولت را در تهیه و تنظیم بودجه محدود می‌نماید مغایر اصل ۵۲ قانون اساسی مبنی بر صلاحیت دولت در تنظیم و ارائه لایحه بودجه سالانه کل کشور می‌باشد.

۲- نکته: صدر بند «س» با توجه به اینکه صرفاً مقرر داشته هزینه خدمات مدیریت طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای برخی دستگاه‌ها حداکثر باید تا دو و نیم درصد (۲/۵٪) اعتبارات ذی‌ربط باشد و ناظر به تعیین تکلیف جزئی ارقام بودجه نیست فاقد ایراد به نظر می‌رسد.

مغایرت با اصول ۷۵ و ۵۲ و ابهام (بند «ف»):

۱- بند «ف» این ماده از عبارت «دولت مکلف است نسبت به پرداخت ...» تا انتهای بند، به دلیل اینکه سبب

۱- قانون نحوه هزینه‌کردن اعتباراتی که به موجب قانون از رعایت قانون محاسبات عمومی و سایر مقررات عمومی دولت مستثنی هستند:

ماده واحده- مصرف اعتبارات جاری و عمرانی که به‌نحوی از انحاء از قانون محاسبات عمومی و سایر مقررات عمومی دولت و یا آئین‌نامه معاملات دولتی مستثنی بوده و تابع مقررات خاص گردیده است (به‌استثنای هزینه‌های جنگی که با رعایت تبصره (۹) و (۴۵) قانون بودجه سال ۱۳۶۴ انجام می‌گیرد) تحت ضوابط زیر مجاز می‌باشد:

الف- مبادله موافقتنامه دستگاه‌ها با وزارت برنامه و بودجه در مورد هر یک از برنامه‌ها و طرح‌ها و فعالیت‌ها و پروژه‌ها الزامی است و دستگاه‌های اجرائی مکلف به رعایت موارد مندرج در موافقتنامه‌های مذکور می‌باشند.

ب- مسئولیت تشخیص و تعهد و تسجیل و صدور حواله در مورد دستگاه‌های اجرائی و نهادهای انقلاب اسلامی حسب‌مورد به‌عهده وزیر یا بالاترین مقام دستگاه اجرائی مربوط و یا مقامات مجاز از طرف آن‌ها خواهد بود.

ج- وجوه لازم برای انجام هزینه از محل اعتبارات مندرج در بودجه سالیانه در مورد دستگاه‌های اجرائی که دارای ذی‌حساب هستند، با درخواست وجه از طرف مسئول امور مالی که توسط دستگاه ذی‌ربط به وزارت امور اقتصادی و دارائی معرفی شده و یا خواهد شد توسط خزانه به حساب بانکی دستگاه مربوط که از طرف خزانه در تهران در بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و در شهرستان‌ها در یکی از شعب بانک ملی ایران افتتاح شده و یا خواهد شد واریز می‌گردد. حساب‌های مذکور با حداقل دو امضای مجاز که یکی از آن‌ها حسب‌مورد امضای ذی‌حساب یا مسئول امور مالی مربوط خواهد بود قابل‌استفاده می‌باشد.

د- نصاب و نحوه انجام معاملات با رعایت صرفه و صلاح دولت به شرح زیر می‌باشد:

۱- معاملات تا مبلغ یک میلیون ریال به مسئولیت مأمور خرید.

۲- معاملات از ۱/۰۰۰/۰۰۱ ریال تا ۵/۰۰۰/۰۰۰ ریال با تأیید مأمور خرید یا واحد تدارکاتی حسب‌مورد و تصویب بالاترین مقام دستگاه اجرائی یا مقام مجاز از طرف او.

۳- معاملات بیش از پنج میلیون ریال به تأیید و مسئولیت وزیر ذی‌ربط یا بالاترین مقام دستگاه اجرائی ذی‌ربط یا مقامات مجاز از طرف ایشان.

ه- میزان پیش‌پرداخت که از ۴۰ درصد تجاوز نخواهد کرد و تنخواه‌گردان و سپرده حسن انجام کار و همچنین نوع و میزان تضمینی که می‌بایست در قبال پیش‌پرداخت و یا حسن انجام کار اخذ گردد به تشخیص و مسئولیت بالاترین مقام دستگاه اجرائی یا مقام مجاز از طرف او خواهد بود.

و- کلیه اسناد هزینه‌های انجام‌شده باید متکی به مدارک زیر باشد:

۱- تنظیم قرارداد و یا گرفتن فاکتور الزامی است، مگر در موارد اضطراری که نیاز به تأمین کالا از قبل قابل‌پیش‌بینی نباشد و خرید به اندازه رفع اضطرار صورت گیرد و دولت و مؤسسات وابسته به دولت و شهرداری‌ها و بانک‌ها و نهادهای انقلاب اسلامی در تولید و توزیع آن به‌نحوی از انحاء مداخله و یا مداخلت نداشته باشند.

تشخیص موارد اضطراری و تعیین میزان آن به‌عهده وزیر و یا بالاترین مقام دستگاه‌های فوق یا مقام مجاز از طرف آن‌ها خواهد بود.

۲- در مورد خریدهای داخلی فاکتور خرید یا صورت مجلس خرید با رعایت مفاد بند (۱) فوق، رسید انبار یا صورت مجلس تحویل کالا.

۳- در مورد خریدهای خارجی اعلامیه بانک و در موارد جزئی صورتحساب فروشنده مدارک ترخیص کالا از گمرک و رسید انبار یا صورت مجلس تحویل کالا.

۴- در مورد پرداخت حقوق و دستمزد و مزایا و هر نوع پرداخت پرسنلی دیگر، گواهی انجام کار از طرف مقامات مجاز و امضای گیرنده وجه یا گواهی بانک دایر بر واریز وجه به حساب بانکی ذی‌نفع.

۵- مصرف اعتبار هزینه‌های خارج از کشور با امضای وزیر یا بالاترین مقام دستگاه اجرایی ذی‌ربط و امضای مسئول امور مالی آن دستگاه به هزینه قطعی منظور خواهد شد.

۶- در مورد کارهایی که به پیمانکار محول می‌شود قرارداد مربوط و تأییدیه تحویل کالا و یا انجام خدمت موضوع قرارداد توسط بالاترین مقام دستگاه اجرایی یا مقام مجاز از طرف او.

ز- دستگاه‌های اجرائی مکلفند حساب این قبیل اعتبارات را نگهداری و در مواعیدی که از طرف دیوان محاسبات کشور تعیین و اعلام می‌شود به دیوان مزبور و وزارت امور اقتصادی و دارائی ارائه نمایند و دیوان محاسبات کشور حساب مذکور و اسناد مربوط را رسیدگی خواهد کرد.

ح- اموالی که از محل اعتبارات موضوع این قانون خریداری می‌شود، اموال دولتی محسوب می‌گردد.

ط- تعریف اصطلاحاتی که در این قانون به کار رفته است، تابع تعاریف مندرج در قوانین و مقررات مربوط می‌باشد.

ی- وزراء و استانداران و رؤسای دستگاه‌های اجرائی و کمیته انقلاب اسلامی، سازمان تبلیغات اسلامی و دفتر تبلیغات قم، نهضت سوادآموزی، بنیاد شهید، بنیاد امور مهاجرین جنگ تحمیلی، امور امداد امام و هر مؤسسه و نهاد دیگری که از درآمدهای عمومی استفاده نمایند مکلفند فهرست هزینه‌ها و عملیاتی را که در وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی و نهادهای انقلابی زیر نظر آن‌ها به‌موجب مجوزهای قانونی خاص خارج از مقررات قانون محاسبات عمومی و سایر مقررات عمومی و یا از محل اعتبار ماده (۱۷) انجام می‌شود همراه با گزارش توجیهی هر چهارماه یکبار از طریق نخست‌وزیر به کمیسیون برنامه و بودجه و سایر کمیسیون‌های مربوط مجلس شورای اسلامی ارسال دارند.

ک- ذی‌حسابی‌ها و مسئولان کلیه دستگاه‌های اجرائی موظفند تا پایان فروردین‌ماه هر سال، مانده وجوه استفاده‌نشده و مانده تنخواه‌گردان مشمول این قانون را به خزانه واریز نمایند.

وزارت امور اقتصادی و دارائی در خاتمه مهلت مذکور در فوق فهرست وجوه استفاده‌نشده موضوع این قانون را به اطلاع وزارت برنامه و بودجه و دیوان محاسبات کشور خواهد رساند.

ل- تخلف از این قانون تصرف غیرمجاز در اموال دولتی محسوب می‌گردد و در صورتی که موجب تضییع مالی از دولت شده باشد، متخلف به پرداخت معادل میزان مورد تخلف طبق موازین شرعی و تعزیر مطابق نظر حاکم شرع محکوم خواهد شد.

م- آئین‌نامه اجرائی این قانون با رعایت مراتب فوق حداکثر ظرف مدت یک‌ماه از تاریخ تصویب این قانون حسب مورد نیاز، بنا به پیشنهاد وزیر یا وزرای مربوط و تأیید وزارت امور اقتصادی و دارائی و وزارت برنامه و بودجه به تصویب هیأت‌وزیران خواهد رسید.

۱- بند «ل» ماده (۲۲۴) قانون برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران:

ماده ۲۲۴-

...

ل-

۱- اعتبار طرح‌های تملک دارائی‌های سرمایه‌ای مندرج در قوانین بودجه سنواتی حداکثر ده درصد (۱۰٪) از محل کاهش اعتبارات سایر طرح‌های مندرج در قوانین مذکور با تأیید معاونت و در قالب سقف اعتبار کل طرح قابل‌افزایش است و عوامل اجرائی طرح‌های مذکور با رعایت ماده (۲۲) قانون برنامه و بودجه مصوب ۱۳۵۱ انتخاب می‌شوند.

۲- اعتبارات هریک از ردیف‌های متفرقه، تملک دارائی‌های مالی و هزینه‌ای مندرج در قوانین بودجه سنواتی حداکثر سی‌وپنج درصد (۳۵٪) از محل کاهش اعتبارات سایر ردیف‌های متفرقه، اعتبار تملک دارائی‌های مالی و هزینه‌ای توسط معاونت در سقف بودجه سنواتی کل کشور قابل‌افزایش است.

تبصره- اعتبارات موضوع توسعه علوم و فناوری و پژوهش‌های کاربردی در چهارچوب سیاست‌ها و اولویت‌های نقشه جامع علمی کشور هزینه می‌شود.
ی-

۱- مازاد درآمد اختصاصی دستگاه‌های اجرائی در سقف اعتباراتی که برای این منظور در قوانین بودجه سنواتی پیش‌بینی می‌شود، حسب‌مورد به همان دستگاه اجرائی که درآمد را کسب کرده است، اختصاص می‌یابد تا طبق موافقتنامه متبادله با معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور هزینه شود.

۲- طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای دانشگاهی که در قوانین بودجه سالانه کشور، ذیل ردیف‌های وزارت راه و شهرسازی ذکر می‌شود، مشمول تسهیلات قانونی موضوع مقررات مربوطه دانشگاه‌ها برای اجرای طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای دانشگاهی وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی است.^۱

افزایش هزینه‌های عمومی می‌شود، مغایر اصل ۷۵ قانون اساسی می‌باشد.

۲- ذیل بند «ف» به جهت اینکه دولت را ملزم به پیش‌بینی اعتبار لازم در قوانین بودجه سنواتی نموده است مغایر اصل ۵۲ قانون اساسی مبنی بر صلاحیت دولت در تنظیم و ارائه لایحه بودجه سالانه کل کشور می‌باشد.

۳- منظور از کلمه‌های (نامادری) و (محجور) در بند «ف» مشخص نمی‌باشد. به این صورت که معلوم نیست «نامادری» و «محجور» همان والدین شهید و خواهران و برادران معلول می‌باشد یا خیر. به‌ویژه با توجه به اینکه تعاریف هر کدام از این اشخاص با این موارد متفاوت می‌باشد.

۴- کلمه «بنیاد» در این بند از جهت نامعلوم بودن نام آن واجد ابهام می‌باشد.

مغایرت با اصل ۷۵ و ابهام (بند «الحاقی»):

۱- بند الحاقی به این ماده به دلیل اینکه سبب افزایش هزینه‌های عمومی می‌شود بدون اینکه طریقه جبران آن پیش‌بینی شده باشد، با اصل ۷۵ قانون اساسی مغایر است.

۲- کلمه «بنیاد» در این بند از جهت نامعلوم بودن نام آن واجد ابهام می‌باشد.

۳- حداکثر نیم درصد (۰/۵٪) از اعتبارات هزینه‌ای و اختصاصی بودجه عمومی دولت، حداکثر یک درصد (۱٪) از اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای بودجه عمومی دولت، حداکثر بیست‌وپنج صدم درصد (۰/۲۵٪) از مجموع هزینه‌های شرکت‌های دولتی، حداکثر نیم درصد (۰/۵٪) از مجموع هزینه‌های سرمایه‌ای شرکت‌های دولتی و پنجاه درصد (۵۰٪) از اعتبارات هزینه‌ای و اختصاصی توسعه علوم و فناوری و پژوهش‌های کاربردی، با تأیید معاونت و بدون الزام به رعایت قانون محاسبات عمومی و سایر قوانین و مقررات عمومی کشور و با رعایت «قانون نحوه هزینه‌کردن اعتباراتی که به‌موجب قانون از رعایت قانون محاسبات عمومی و سایر مقررات عمومی دولت مستثنی هستند مصوب ۱۳۶۴/۱۱/۶» هزینه می‌شود.

۱- **بندهای «د» و «م» ماده (۲۲۴) قانون برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران:**
ماده ۲۲۴-

...

د- مازاد درآمدهای اختصاصی دستگاه‌های اجرائی از سقف رقم پیش‌بینی‌شده در قوانین بودجه سنواتی کل کشور به نسبت مقرر در بودجه سنواتی با تأیید معاونت توسط همان دستگاه قابل‌هزینه است.

...

م-

۱- ...

ک- دستگاه‌های اجرائی دارای ردیف در قوانین بودجه سنواتی موظفند تا پایان اردیبهشت هر سال بر اساس اعتبار ابلاغی اعم از هزینه‌ای، مالی و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای جدید، متن پیشنهادی موافقتنامه مربوط را براساس الزامات قوانین برنامه‌های توسعه و قوانین بودجه سنواتی و سایر قوانین و مقررات مربوط در چهارچوب فرم‌ها، شرایط و دستورالعمل‌های ابلاغی معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور ارائه نمایند. معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور موظف است در صورت موافقت با متن پیشنهادی، ظرف مدت پانزده‌روز نسبت به امضای موافقتنامه و ابلاغ آن اقدام نماید و در صورت عدم موافقت با متن پیشنهادی، ظرف مدت پانزده‌روز نسبت به اصلاح و ابلاغ موافقتنامه نهائی که لازم‌الاجراء است، به‌نحوی که مغایر قانون نباشد، اقدام کند.^۱

تبصره- درخصوص دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی که دارای مجوز از شورای گسترش آموزش عالی وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و سایر مراجع قانونی ذی‌ربط می‌باشند، برای

۳- عبارت «مراجع قانونی» در بند مذکور از جهت اینکه مشخص نیست کدام مراجع می‌باشد و از سوی دیگر تشخیص این مراجع در پرداخت‌های مورد نظر ملاک قرار گرفته است، واجد ابهام است.

۴- عبارت «سی درصد (۳۰٪) حقوق کارکنان دولت» با توجه به اینکه مشخص نیست چه حقوقی مدنظر می‌باشد، به‌عنوان مثال منظور حقوق پایه و یا حداقل حقوق می‌باشد یا خیر، واجد ابهام است.

تذکر:

عنوان «قانون برنامه و بودجه» در بند «ب» و جزء «۱» بند «ط» این ماده باید به «قانون برنامه و بودجه کشور» اصلاح شود.

۲- مازاد درآمد اختصاصی دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی که دارای مجوز از شورای گسترش آموزش عالی وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و سایر مراجع قانونی ذی‌ربط می‌باشند در سقف اعتباراتی که برای این منظور در قوانین بودجه سنواتی پیش‌بینی می‌شود حسب‌مورد به همان دانشگاه و مؤسسه ای که درآمد را کسب کرده‌اند، اختصاص می‌یابد.

۳- طرح‌های دانشگاهی که در قوانین بودجه سالانه کشور، ذیل ردیف‌های وزارت راه و شهرسازی، ذکر می‌شود مشمول تسهیلات قانونی موضوع قانون اجرای طرح‌های تملک دارائی‌های سرمایه‌ای دانشگاهی وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی است.

۱- بند «ن» ماده (۲۲۴) قانون برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران:
ماده ۲۲۴-

...

ن- کلیه دستگاه‌های اجرائی دارای ردیف در قوانین بودجه سنواتی موظفند حداکثر تا پایان اردیبهشت‌ماه هر سال بر اساس اعتبار ابلاغی اعم از هزینه‌ای، مالی و نیز تملک دارائی‌های سرمایه‌ای جدید متن پیشنهادی موافقتنامه مربوط را براساس الزامات قانون برنامه و قوانین بودجه سنواتی و سایر قوانین و مقررات مربوط در چهارچوب فرم‌ها، شرایط و دستورالعمل‌های ابلاغی معاونت ارائه نمایند.

معاونت موظف است در صورت موافقت با متن پیشنهادی حداکثر ظرف پانزده‌روز نسبت به امضاء موافقتنامه و ابلاغ آن اقدام نماید و در صورت عدم موافقت با متن پیشنهادی خود نسبت به اصلاح و ابلاغ موافقتنامه نهائی به‌نحوی که مغایر قانون نباشد ظرف پانزده‌روز رأساً اقدام کند، موافقتنامه ابلاغی لازم‌الاجراء است.

اعتبارات هزینه‌ای، بودجه تفصیلی مورد تأیید هیأت‌امناء، ملاک عمل می‌باشد.

ل- مازاد درآمدهای استانی نسبت به ارقام مصوب در سقف اعتباراتی که برای این منظور در قوانین بودجه سنواتی پیش‌بینی می‌شود با اعلام خزانه‌داری کل کشور در مقاطع سه‌ماهه توسط معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور توزیع می‌شود. پنجاه درصد (۵۰٪) از مازاد درآمدهای استان‌های توسعه‌یافته و صد درصد (۱۰۰٪) مازاد درآمد سایر استان‌ها به خود همان استان به نسبت هشتاد درصد (۸۰٪) تملک دارایی‌های سرمایه‌ای و بیست درصد (۲۰٪) اعتبارات هزینه‌ای اختصاص می‌یابد و مابقی اعتبار استان‌های توسعه‌یافته در اختیار معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور قرار می‌گیرد تا در راستای تعادل‌بخشی و ارتقای شاخص‌های توسعه‌یافتگی بین استان‌های توسعه‌نیافته توزیع شود.^۱

م- به‌منظور تأمین منابع ارزی مورد نیاز طرح‌های دارای توجیه فنی، اقتصادی، مالی و زیست‌محیطی به شرکت‌های دولتی اجازه داده می‌شود در حدود ارقام مقرر در قوانین بودجه سنواتی حسب‌مورد نسبت به صدور اوراق صکوک و یا اوراق مشارکت ارزی در بازارهای مالی داخلی و خارجی با رعایت ضوابط بانک مرکزی و در سقف مقرر در قوانین برنامه‌های توسعه اقدام کنند. صدور اوراق یادشده منوط به تأیید بانک یادشده و معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور

^۱ - بند «س» ماده (۲۲۴) قانون برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران:

ماده ۲۲۴-

...

س- مازاد درآمدهای استانی نسبت به ارقام مصوب در ردیف مستقل در قوانین بودجه سنواتی پیش‌بینی می‌گردد که با اعلام خزانه‌داری کل کشور در مقاطع سه‌ماهه توسط معاونت توزیع می‌شود. پنجاه درصد (۵۰٪) از مازاد درآمدهای مذکور به خود همان استان به نسبت هشتاد درصد (۸۰٪) تملک دارایی‌های سرمایه‌ای و بیست درصد (۲۰٪) اعتبارات هزینه‌ای و مابقی اعتبار در اختیار معاونت قرار می‌گیرد تا در راستای تعادل‌بخشی و ارتقاء شاخص‌های توسعه‌یافتگی بین استان‌ها توزیع گردد.

بوده و بازپرداخت و تضمین اصل و سود این اوراق با شرکت‌های مربوط است. صدور اوراق مشارکت یا صکوک اسلامی با سود تشویقی منوط به تأیید شورای پول و اعتبار است. در اجرای این بند رعایت ماده (۸۷) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت^۱ الزامی است.^۲

تبصره- چنانچه شرکتی که اوراق مذکور را به فروش رسانده است در زمان سررسید به هر دلیلی نتواند تعهدات سررسیدشده خود را بپردازد، خزانه‌داری کل کشور مجاز است معادل تعهدات مذکور را از حساب تمرکز وجوه درآمدی آن شرکت نزد خود برداشت و تعهدات سررسیدشده را پرداخت کند.

ن- به دستگاه‌های اجرائی اعم از مؤسسات دولتی و شرکت‌های دولتی اجازه داده می‌شود اعتباراتی که در پیوست قوانین بودجه سنواتی به‌منظور تحقق اهداف سرمایه‌گذاری و توسعه فعالیت بخش‌های خصوصی و تعاونی از محل بودجه عمومی و یا منابع داخلی تحت برنامه کمک‌های فنی و اعتباری پیش‌بینی شده است، برای پرداخت تسهیلات تلفیقی و یارانه سود تسهیلات به صورت وجوه اداره‌شده از طریق قرارداد عاملیت در اختیار بانک‌های عامل و صندوق‌های حمایتی و توسعه‌ای

^۱- ماده (۸۷) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت: «شرکت‌های دولتی موضوع ماده (۲) این قانون مکلفند که تمام طرح‌ها و پروژه‌های سرمایه‌گذاری از محل منابع داخلی بیش از هشت میلیارد (۸/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال خود را، برای یک‌بار به تأیید شورای اقتصاد برسانند.»

^۲- بند «ف» ماده (۲۲۴) قانون برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران: ماده ۲۲۴-

...

ف- به‌منظور تأمین منابع ارزی مورد نیاز طرح‌های دارای توجیه فنی و اقتصادی و مالی و زیست‌محیطی شرکت‌های دولتی اجازه داده می‌شود در حدود ارقام مقرر در قوانین بودجه سنواتی حسب مورد نسبت به صدور اوراق صکوک اسلامی و یا اوراق مشارکت ارزی در بازارهای مالی داخلی و خارجی با رعایت ضوابط بانک مرکزی و در سقف مقرر در ماده (۸۱) این قانون اقدام نمایند. صدور اوراق یادشده منوط به تأیید بانک مرکزی و معاونت بوده و بازپرداخت و تضمین اصل و سود این اوراق با شرکت‌های مربوط است.

صدور اوراق مشارکت یا صکوک اسلامی با سود تشویقی منوط به تأیید شورای پول و اعتبار است.

دولتی قرار دهند. آیین‌نامه اجرایی این بند مشتمل بر چهارچوب قرارداد عاملیت، شرایط تسهیلات و میزان حمایت در قالب یارانه سود و نحوه تجهیز منابع بانکی و صندوق‌های مورد اشاره با پیشنهاد مشترک معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور و وزارت امور اقتصادی و دارایی به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.^۱

س- هزینه خدمات مدیریت طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای بنیاد مسکن انقلاب اسلامی، سازمان مجری ساختمان‌ها و تأسیسات دولتی و عمومی، شرکت ساخت و توسعه زیربناهای حمل و نقل کشور، سازمان توسعه برق ایران، شرکت توسعه منابع آب و نیروی ایران، شرکت توسعه و نگهداری اماکن ورزشی، شرکت مادر تخصصی حمل و نقل ریلی کشور وابسته به وزارت کشور حداکثر تا دو و نیم درصد (۲/۵٪) اعتبارات ذی‌ربط با احتساب اعتبارات تخصیص یافته از منابع بودجه عمومی کشور، توسط معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور تعیین می‌شود.^۲

^۱ - بند «ص» ماده (۲۲۴) قانون برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران:

ماده ۲۲۴-

...

ص- به دستگاه‌های اجرائی کشور اجازه داده می‌شود اعتبارات کمک‌های فنی و اعتباری و همچنین اعتباراتی که در پیوست قوانین بودجه سنواتی به منظور تحقق اهداف سرمایه‌گذاری و توسعه فعالیت بخش‌های خصوصی و تعاونی پیش‌بینی شده است را در قالب وجوه اداره شده و بر اساس قراردادهای منعقد شده در اختیار بانک‌ها، مؤسسات مالی و اعتباری، صندوق‌های قرض‌الحسنه و صندوق‌های توسعه‌ای دارای مجوز از بانک مرکزی برای پرداخت کمک، تسهیلات تلفیقی و یا یارانه سود و کارمزد تسهیلات قرار دهند. این اعتبارات پس از پرداخت توسط دستگاه اجرائی واگذارنده اعتبار به هزینه قطعی منظور می‌شود. آیین‌نامه اجرائی این بند به پیشنهاد معاونت و با همکاری بانک مرکزی و وزارت امور اقتصادی و دارایی به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

^۲ - بند «ر» ماده (۲۲۴) قانون برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران:

ماده ۲۲۴-

...

شورای برنامه‌ریزی استان حداقل هشت درصد (۸٪) از اعتبارات عمرانی استان‌ها را در اختیار بنیاد مسکن انقلاب اسلامی استان و شهرستان قرار می‌دهد تا صرف اجرای طرح‌های عمرانی و بهسازی روستاهای استان شود.

ع- به کمیسیون ارجاع گردید.

تبصره ۱- حذف شد.

تبصره ۲- حذف شد.

ف- تصویب‌نامه‌ها، بخشنامه‌ها و دستورالعمل‌ها، تغییرات تشکیلات، تغییر ضرایب، جداول حقوقی و طبقه‌بندی مشاغل و افزایش مبنای حقوقی، اعطای مجوز هر نوع استخدام و به‌کارگیری نیرو و مصوبات هیأت‌امناى دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی که متضمن بار مالی برای دولت و صندوق‌های بازنشستگی و دستگاه‌های اجرائی باشد، در صورتی قابل طرح و تصویب و اجراء است که بار مالی ناشی از آن در گذشته محاسبه و در قانون بودجه کل کشور یا منابع داخلی دستگاه اجرائی ذی‌ربط تأمین شده باشد. اقدام دستگاه اجرائی برخلاف این حکم، تعهد زائد بر اعتبار محسوب می‌شود.^۱

ر- هزینه خدمات مدیریت طرح‌های تملک دارائی‌های سرمایه‌ای بنیاد مسکن انقلاب اسلامی، سازمان مجری ساختمان‌ها و تأسیسات دولتی و عمومی، شرکت ساخت و توسعه زیربناهای حمل‌ونقل، سازمان توسعه برق ایران، شرکت توسعه منابع آب و نیروی ایران، شرکت توسعه و نگهداری اماکن ورزشی، شرکت مادر تخصصی حمل‌ونقل ریلی کشور وابسته به وزارت کشور و مؤسسه جهاد نصر، حداکثر تا دو و نیم درصد (۲/۵٪) عملکرد تخصیص اعتبارات ذی‌ربط با احتساب اعتبارات دریافتی از منابع بودجه عمومی کشور، توسط معاونت تعیین میگردد.

۱- بند «ت» ماده (۲۲۴) قانون برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران:

ماده ۲۲۴-

...

ت- کلیه تصویب‌نامه‌ها، بخشنامه‌ها و دستورالعمل‌ها، تغییرات تشکیلات، تغییر ضرایب، جداول حقوقی و طبقه‌بندی مشاغل و افزایش مبنای حقوقی، اعطاء مجوز هر نوع استخدام و به‌کارگیری نیرو و همچنین مصوبات هیأت‌های امنا که متضمن بار مالی برای دولت باشد در صورتی قابل طرح و تصویب و اجراء است که بار مالی ناشی از آن در گذشته محاسبه و در قانون بودجه کل کشور یا منابع داخلی دستگاه اجرائی ذی‌ربط تأمین شده باشد. اقدام دستگاه اجرائی برخلاف این حکم، تعهد زائد بر اعتبار محسوب می‌شود.

دولت مکلف است نسبت به پرداخت حداقل مستمری به افراد بازمانده تحت تکفل والدین شهید فوت شده (نامادری) خواهران مجرد، خواهران و برادران معلول (محجور) توسط بنیاد اقدام نماید.

دولت مکلف است به جانبازان و آزادگان غیر حالت اشتغال معسر، فاقد درآمد که بر اساس قوانین نیروهای مسلح مشمول دریافت حقوق وظیفه نمی باشند تا زمانی که فاقد شغل و درآمد باشند ماهیانه کمک معیشت معادل حداقل حقوق کارکنان دولت پرداخت کند. اعتبار مورد نیاز همه ساله در قوانین بودجه پیش بینی می گردد.

ص- خرید دست اول اوراق مشارکت توسط بانک های دولتی و شرکت ها و مؤسسات و واحدهای وابسته و تابع آنها ممنوع است.^۱

ق- مبالغی که به هر یک از دانشگاه ها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی تحت پوشش وزارتخانه های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی از محل اعتبارات هزینه ای و تملک دارایی های سرمایه ای ذیل ردیف های متمرکز پرداخت می شود، پس از ابلاغ به عنوان کمک به سرجمع اعتبارات آنها افزوده می شود تا مطابق شرح عملیات مندرج در موافقتنامه براساس قوانین و مقررات مربوط هزینه کنند.^۲

۱- بند «ث» ماده (۲۲۴) قانون برنامه پنج ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران:
ماده ۲۲۴-

...

ث- خرید دست اول اوراق مشارکت توسط بانک های دولتی و شرکت ها و مؤسسات و واحدهای وابسته و تابعه آنها ممنوع است.

۲- بند «ذ» ماده (۲۲۴) قانون برنامه پنج ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران:
ماده ۲۲۴-

...

	<p>بند الحاقی - بنیاد مکلف است حسب مورد و با تشخیص کمیسیون پزشکی بنیاد و یا مراجع قانونی به والدین و همسران شهدایی که به دلیل کهولت سن و یا بیماری‌های صعب‌العلاج نیاز به نگهداری دارند در صورتی که نسبت به نگهداری فرد یا افراد یادشده در میان خانواده اقدام نمایند نسبت به پرداخت حق نگهداری به میزان سی درصد (۳۰٪) حقوق کارکنان دولت اقدام نماید.</p>
	<p>ماده ۳۸ - دولت مکلف است در راستای ایجاد ثبات، پایداری و تعادل بین منابع و مصارف صندوق‌های بیمه و بازنشستگی، نسبت به اصلاح ساختار این صندوق‌ها بر اساس اصول زیر اقدام قانونی به عمل آورد:</p> <p>۱- کاهش وابستگی این صندوق‌ها به کمک از محل بودجه عمومی دولت به استثنای سهم قانونی دولت در حق بیمه از طرق مختلف از جمله تنظیم عوامل مؤثر بر منابع و مصارف صندوق‌ها منطبق بر محاسبات بیمه‌ای، کاهش حمایت‌های غیربیمه‌ای صندوق‌ها و انتقال آن به نهادهای حمایتی، تقویت سازوکارهای وصول به موقع حق بیمه‌ها و تقویت فعالیت‌های اقتصادی و سرمایه‌گذاری سودآور با اولویت سرمایه‌گذاری در بازار پول و سرمایه، به نحوی که سود سرمایه‌گذاری مورد نظر کمتر از سود اوراق مشارکت بانکی نباشد.</p> <p>۲- ایجاد هرگونه تعهد بیمه‌ای و بار مالی خارج از ارقام مقرر در جداول قوانین بودجه سنواتی برای صندوق‌ها ممنوع است. تعهدات تکلیف‌شده فقط در حدود ارقام مذکور قابل اجراء است.^۱</p>

ذ- مبالغی که به هر یک از مؤسسه‌های آموزش عالی و پژوهشی تحت پوشش وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش و پزشکی و از محل اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارائی سرمایه‌ای ذیل ردیف‌های متمرکز پرداخت می‌شود پس از ابلاغ به‌عنوان کمک به سرجمع اعتبارات دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی فوق‌الذکر افزوده می‌شود تا مطابق شرح عملیات مندرج در موافقتنامه براساس قوانین و مقررات مربوطه هزینه کنند.

۱- ماده (۲۶) قانون برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران:

ماده ۲۶- به دولت اجازه داده می‌شود در راستای ایجاد ثبات، پایداری و تعادل بین منابع و مصارف صندوق‌های بازنشستگی نسبت به اصلاح ساختار این صندوق‌ها بر اساس اصول زیر اقدام قانونی را به عمل آورد.

<p>۳- صندوق بازنشستگی کشوری و سازمان تأمین اجتماعی نیروهای مسلح مکلفند از محل تمام اعتبارات پیش‌بینی شده مندرج در قوانین بودجه سنواتی که پس از طی مراحل در اختیار آن‌ها قرار می‌گیرد به انضمام دیگر منابع داخلی خود و سایر منابع حاصل از سرمایه‌گذاری‌ها، پرداخت‌های ماهانه در طول سال و کمک هزینه عائله‌مندی و اولاد را برای بازنشستگان، موظفین و مستمری‌بگیران خود تأمین نمایند.^۱</p>	
<p>ماده ۳۹- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی موظف است اقدامات لازم برای درمان فوری و بدون قید و شرط مصدومان حوادث و سوانح رانندگی در همه واحدهای بهداشتی و درمانی دولتی و غیردولتی و همچنین در مسیر اعزام به مراکز تخصصی و مراجعات ضروری بعدی را به‌عمل آورد. برای تأمین بخشی از منابع لازم جهت ارائه خدمات تشخیصی و درمانی به این مصدومان، معادل ده درصد (۱۰٪) از حق بیمه پرداختی شخص ثالث، سرنشین و مازاد به‌طور مستقیم طی قبض جداگانه به حساب درآمدهای اختصاصی نزد خزانه‌داری کل کشور به‌نام وزارت</p>	<p>نکته: با توجه به اینکه حکم مذکور در این ماده هم‌اکنون به‌موجب بند «ب» ماده (۳۷) قانون پنج‌ساله پنجم توسعه وجود دارد و از محل مقرر در این ماده همین هزینه صورت می‌پذیرد، ماده حاضر فاقد ایراد از جهت داشتن بار مالی به نظر می‌رسد. تذکر: به‌موجب ذیل این ماده بیمه مرکزی مسئول حسن اجرای این ماده شناخته شده است. درحالی‌که صدر ماده ناظر به تکالیف بیمارستان‌ها و مجموعه ذیل وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی است و صرفاً بیمه مرکزی می‌تواند مسئول واریز معادل ده درصد از حق بیمه پرداختی باشد و لذا مسئولیت این سازمان</p>

الف-

۱- کاهش وابستگی این صندوق‌ها به کمک از محل بودجه عمومی دولت به‌استثناء سهم قانونی دولت در حق بیمه در طول برنامه از طرق مختلف از جمله تنظیم عوامل مؤثر بر منابع و مصارف صندوق‌ها منطبق بر محاسبات بیمه‌ای، کاهش حمایت‌های غیربیمه‌ای صندوق‌ها و انتقال آن به نهادهای حمایتی، تقویت سازوکارهای وصول به‌موقع حق بیمه‌ها و تقویت فعالیت‌های اقتصادی و سرمایه‌گذاری سودآور با اولویت سرمایه‌گذاری در بازار پول و سرمایه، به‌نحوی که سود سرمایه‌گذاری موردنظر کمتر از سود اوراق مشارکت بانکی نباشد.

۲- ...

۳- همچنین ایجاد هرگونه تعهد بیمه‌ای و بار مالی خارج از ارقام مقرر در جداول قوانین بودجه سنواتی برای صندوق‌ها ممنوع است. تعهدات تکلیف‌شده فقط در حدود ارقام مذکور قابل‌اجراء است.

۱- **بند «الف» تبصره (۱۵) قانون بودجه سال ۱۳۹۳ کل کشور:**

تبصره ۱۵-

الف- صندوق بازنشستگی کشوری و سازمان تأمین اجتماعی نیروهای مسلح مکلفند از محل تمام اعتبارات پیش‌بینی شده مندرج در قانون بودجه کل کشور که پس از طی مراحل در اختیار آن‌ها قرار می‌گیرد به انضمام دیگر منابع داخلی خود و سایر منابع حاصل از سرمایه‌گذاری‌ها، حقوق جاری سالانه را برای بازنشستگان، موظفین و مستمری‌بگیران خود تأمین نمایند.

<p>درخصوص کل ماده فاقد وجه منطقی است.</p>	<p>بهداشت، درمان و آموزش پزشکی واریز می‌شود. توزیع این منابع بین دانشگاه‌های علوم پزشکی توسط وزارتخانه مذکور با تأیید معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور براساس عملکرد واحدهای یادشده بر مبنای تعرفه‌های مصوب هر سه‌ماه یک‌بار صورت می‌گیرد. وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی موظف است هزینه‌کرد اعتبارات مذکور را هر شش‌ماه یک‌بار به بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران و معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور و کمیسیون بهداشت و درمان مجلس شورای اسلامی گزارش نماید. بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران مسؤول حسن اجرای این ماده است.^۱</p>
	<p>ماده ۴۰- الف- در موارد قانونی، هرگونه پرداخت و کمک مالی توسط دستگاه‌های اجرائی، فقط براساس مفاد موافقتنامه و بعد از تخصیص و در حدود آن مجاز است. در موارد قانونی، هرگونه کمک غیرنقدی و واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای و مالی از جمله عین، منفعت و مشابه آن شامل اموال منقول و غیرمنقول و نیز رد دیون، مطالبات، حقوق و مانند آن در قالب فرم‌ها، شرایط و دستورالعمل‌های ابلاغی معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور مجاز است. نسخه‌ای از این فرم‌ها، ضمیمه موافقتنامه اعتبارات هزینه‌ای دستگاه اجرائی خواهد شد. احکام این بند</p>

^۱ - بند «ب» ماده (۳۷) قانون برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران:

ماده ۳۷-

...

ب- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی موظف است اقدامات لازم برای درمان فوری و بدون قید و شرط مصدومین حوادث و سوانح رانندگی در همه واحدهای بهداشتی و درمانی دولتی و غیردولتی و همچنین در مسیر اعزام به مراکز تخصصی و مراجعات ضروری بعدی را به‌عمل آورد. برای تأمین بخشی از منابع لازم جهت ارائه خدمات تشخیصی و درمانی به مصدومین فوق معادل ده درصد (۱۰٪) از حق بیمه شخص ثالث، سرنشین و مازاد از شرکت‌های بیمه تجاری اخذ و به‌طور مستقیم طی قبض جداگانه به حساب درآمدهای اختصاصی نزد خزانه‌داری کل کشور به‌نام وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی واریز می‌گردد. توزیع این منابع توسط وزارتخانه مذکور با تأیید معاونت، بر اساس عملکرد واحدهای فوق‌الذکر بر مبنای تعرفه‌های مصوب هر سه‌ماه یک‌بار صورت می‌گیرد. وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی موظف است هزینه‌کرد اعتبارات مذکور را هر شش‌ماه یک‌بار به بیمه مرکزی و معاونت گزارش نماید.

درخصوص نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی در حدود اعتبارات مندرج در قوانین بودجه سنواتی و مابه‌ازاء یا معوض آن، لازم‌الاجراء است.^۱

ب- دستگاه‌های اجرائی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری که در چهارچوب وظایف خود مجاز به کمک به اشخاص حقیقی و حقوقی از محل اعتبارات قوانین بودجه سنواتی می‌باشند، موظفند با رعایت تخصیص اعتبار، نسبت به اخذ شماره ملی اشخاص حقیقی گیرنده و یا سهامداران و صاحبان سهم‌الشرکه و اعضای هیأت‌مدیره و بازررس یا بازرسان قانونی اشخاص حقوقی گیرنده کمک و درج آن در بانک اطلاعاتی که توسط معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور برای این منظور ایجاد می‌گردد، اقدام و سپس مبلغ کمک را پرداخت کنند. کمک از محل منابع و ردیف‌های در اختیار معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور نیز مشمول این حکم است. گردش عملیات مالی (دریافت‌ها و پرداخت‌ها) و حساب سالانه اشخاص حقوقی کمک‌گیرنده و انطباق هزینه‌های انجام‌شده توسط کمک‌گیرنده با اهداف اعلام‌شده توسط دستگاه اجرائی پرداخت‌کننده کمک باید توسط حسابرس و بازررس قانونی کمک‌گیرنده رسیدگی شود و نتیجه رسیدگی توسط دستگاه اجرائی کمک‌کننده تا پایان شهریورماه سال بعد به معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور ارسال شود.^۲

^۱ - بند «ز» ماده (۲۲۴) قانون برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران:
ماده ۲۲۴-

...

ز- در کلیه موارد قانونی انجام تعهد و هرگونه پرداخت و کمک مالی توسط دستگاه‌های اجرائی، فقط براساس مفاد موافقتنامه و بعد از تخصیص و در حدود آن مجاز است. همچنین در کلیه موارد قانونی هرگونه کمک غیرنقدی و واگذاری دارائی‌های سرمایه‌ای و مالی از جمله عین، منفعت و مشابه آن شامل اموال منقول و غیرمنقول و نیز رد دیون، مطالبات، حقوق و مانند آن در قالب فرم‌ها، شرایط و دستورالعمل‌های ابلاغی معاونت مجاز است. نسخه‌ای از این فرم‌ها ضمیمه موافقتنامه اعتبارات هزینه‌ای دستگاه خواهد شد. احکام این بند درخصوص نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی در حدود اعتبارات مندرج در قانون و مابه‌ازاء یا معوض آن لازم‌الاجراء است. شرایط موضوع این بند نباید مغایر قانون باشد.

^۲ - ماده (۶۷) قانون برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران:

ماده ۶۷- کلیه دستگاه‌های قوه مجریه که به موجب قوانین بودجه سنواتی مجاز به کمک به اشخاص حقیقی و حقوقی از محل اعتبارات قوانین یادشده می‌باشند، موظفند با رعایت تخصیص اعتبار که در مرکز توسط معاونت و در استان‌ها توسط کمیته تخصیص اعتبارات استان طبق ضوابط ابلاغی معاونت انجام می‌شود، نسبت به أخذ شماره ملی اشخاص حقیقی گیرنده کمک و یا سهامداران اصلی و صاحبان سهم‌الشرکه و اعضاء هیأت‌مدیره و بازرس یا بازرسان قانونی اشخاص حقوقی گیرنده کمک و درج آن در بانک اطلاعاتی که توسط معاونت برای این منظور ایجاد می‌گردد اقدام و سپس مبلغ کمک را پرداخت نمایند. کمک از محل منابع و ردیف‌های در اختیار معاونت نیز مشمول این حکم است.